HAFTALIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ 5 ARALIK 1996 PERŞEMBE SAYI:31 FİYATI: 70.000.TL. (kdv dahil)

öKÜZ

Bir zamanlar fakir ama gururlu bir genç vardı, hatırlıyor musun?

Akşamsefası

ÖKÜZ 31 ve GELECEK HAKKINDA..

Haftalık Kültür-Fizik Dergisi **ÖKÜZ**, elinizdeki bu sayısı'yla **deneme yayını süreci**'ni bitirip, **şahlanma süreci**'ne geçiyor.. **ÖKÜZ**, bundan böyle aylık ve 48 sayfa olarak yayınlanacak.. Aylık **ÖKÜZ** dergisi, daha dolu, daha seçici, daha kalıcı ve daha rafine olmayı hedefliyor.. Grafik tasarımı'ndan, içinde yer alacak ürünlere kadar tam bir kültür-sanat dergisi kimliğine kavuşacak.. **ÖKÜZ**'ün ilk 31 sayısı'yla yapmak istediği öncelikle yazıyı, yazı okumayı sevdirmekti.. Bu amacımıza fazlasıyla ulaştık.. **ÖKÜZ**'ün aylık fanatik diyebileceğimiz **60 bin** ile **80 bin** arasında değişen muazzam bir okur kitlesi var artık.. üstelik bu okur kitlesi bizi daha iyi bir dergi için zorlayan, yüreklendiren bir okur kitlesi.. **ÖKÜZ** zaten bu okur kitlesine ve kadrosuna güvenerek şahlanma süreci'ne giriyor.. **ÖKÜZ**' ün kendisinden başka kaybedecek hiçbir şeyi yok.. **ÖKÜZ**, dellendi yani..

Başlangıçta alçakgönüllü, kendi halinde bir kültür-sanat dergisi olarak düşündüğümüz **ÖKÜZ** kısa sürede kendisini çok çok aştı.. Kimilerinin **"milli takım karması"** dediği bir yazar ve çizer kadrosuna ulaştı.. Birçok haberimiz gündem yarattı.. Mesela **Cumartesi Anneleri**, ÖKÜZ'ün kararlı ve cesur tavrıyla ülke gündeminin baş sıralarına oturdu.. Çıkarken iddia ettiği **"medya'da alternatif bir yeşil alan"** hüviyetine kısa sürede kavuştu.. Artık başyapıtlar verme zamanı.. Artık yeni şeyler söyleme, üretme zamanı.. **ÖKÜZ** ve muhteşem okuru bu kıvama geldi.

Sözün özü: **ÖKÜZ** tiraj kaygısıyla değil, etik ve estetik kaygılarıyla aylık oluyor.. Aylık **ÖKÜZ**, sayfa darlığından yer veremediğimiz okur ürünlerine daha fazla yer verecek.. Dosyalar, geniş kapsamlı röportajlar, tartışmalar, incelemeler.. Dedik ya, **ÖKÜZ**, dellendi.. Lamı cimi yok, **ÖKÜZ** bu memleketi kurtaracak!. Hem de kendisini kurban etmeyi göze alarak.. Buna değersiniz, buna değeriz diye düşünüyoruz.. Haksız mıyız?. (Efendim!. duyamıyorum..)

Her türlü eleştiri, öneri ve yüreklendirici mektuplarınızı bekliyoruz.. İlk 31 sayısı'yla kültür ve sanat ortamında birçok ilke imza atan **ÖKÜZ**, daha birçok ilke mühür basmaya hazırlanıyor.. Şimdiye kadar ve şimdiden sonra **Öküz'e saman ve su veren herkese** çok teşekkür ediyoruz, ellerine, yüreklerine, beyinlerine sağlık diyoruz.. **ELVEDA değil, MERHABA..** İlk aylık sayımızda görüşmek üzere.. Üstünüzü açık unutmayın, kurda-kuşa yem olmayın, kendinize iyi bakın.. Mööö kalın!.

ELVEDA değil, MERHABA!.

Metin Üstündağ
(Ailenizin Editörü)

ÖKÜZ'E SAMAN VE SU VERENLER

Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ali EROĞLU, Aydın ŞAHİN, Ayça ŞEN, Ali Ekber USLU, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Bayram USLU, Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Can DÜNDAR, Cezmi ERSÖZ, Cebrail OKÇU, Cüneyt ÖZDEMİR, Çiğdem ANAT, Derya SAYIN, Devrim SEVİMAY, Deniz KUTLUKAN, Ender ÖZKAHRAMAN, Ercan AKYOL, Erdal BELENLİOĞLU, Ercan SÜT, Engin TURGUT, Eşber YAĞMURDERELİ, Eflatun NURİ, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Fikret ÖZDEMİR, Güneri İÇOĞLU, Gani MÜJDE, Gürcan TÜRECİ, Hacer YILDIRIM, Halil TURHANLI, Haydar ERGÜLEN, Jaklin ÇELİK, Kadri ÇAVUŞOĞLU, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Küçük İSKENDER, Lütfü OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mihri BELLİ, Mehmet GÜÇ, Memed ERDENER, Mesut CEYLAN, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Murathan MUNGAN, Murat YÜCEŞAN, Musa KART, Muhsin KIZILKAYA, Nihat GENÇ, Orhan KOÇAK, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELOĞLU, Ömer LAÇİNER, Semra CAN, Soner GÜNDAY, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Süveyda AHKER, Tuncay AKGÜN, Tan CEMAL, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Tuğrul ERYILMAZ, Ümit KIVANÇ, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Vesile ÖZDEM, Yasemin KALE, Yavuz TARAN, Yasin ADIYEKE, Yıldırım TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN, Zafer TEMOÇİN...

Akşamsefası

Bügün: 4 Aralık 1996... Özgür Ülke gazetesinin İstanbul merkez binasıyla, Ankara bürolarının bombalanışının 2. yıldönümü...

GÜNLÜK GAZETE
Özgür Ülke
■ YIL: 1 / SAYI: 221 ■ 4 ARALIK 1994 PAZAR ■ FİYATI : 15.000 TL (KDV DAHİL)

İstanbul merkez binalarımız ile Ankara büromuz bombalandı, 1 arkadaşımız öldü, 23 çalışanımız yaralandı

BU ATEŞ SİZİ DE YAKAR

Alçak saldırıda arkadaşımız Ersin Yıldız şehit oldu, binalarımız içindekilerle birlikte tahrip edilerek kullanılmaz hale getirildi

Özgür Ülke
Yönem Basın Yayıncılık Sanayi Tic. Ltd. Şti. adına İmtiyaz Sahibi
HASAN KÜÇÜKOBA
Genel Yayın Yönetmeni
A. BAKİ KARADENİZ
Sorumlu Yazışleri Müdürü
MURAT SARAÇ
Halkla İlişkiler Müdürü
TÜRKER ALP
Merkez: BOMBALANDI
Teknik Büro: BOMBALANDI
Ankara Büro: BOMBALANDI
Basıldığı Yer: İstanbul/ Yeni Asya
Dağıtım: Birleşik Basın Dağıtım A. Ş.

İnsanlığa sadece barbarlık seçeneği sunanlar, haberlerimize, fotoğraflarımıza ve yorumlarımıza tahammül edemediler. İşte onların eseri!

KARARI MGK ALDI

▶ Devletin en yetkili ağızları tarafından sık sık hedef gösterilen ve kapatılması için çare aranan gazetemiz çarşamba günü toplanan Milli Güvenlik Kurulu'nun önemli gündem maddeleri arasında yer almıştı. Gazetemizi susturma kararının alındığı toplantıda konuşulanlar, gazetemiz ismi anılmadan basına da yansımıştı. MGK'nin gazetemize ilişkin son kararının ne olduğu, toplantıdan üç gün sonra ortaya çıktı ve Özgür Ülke bombalandı.

BOMBA POLİS ARACINDA MIYDI?

▶ Gazete binalarımıza konulan bombaların C-3 ve C-4 tipi, tahrip gücü yüksek plastik patlayıcılar olduğu belirtildi. Bilindiği gibi bu tip bombalar bugüne kadar genellikle kontrgerilla eylemlerinde kullanıldı. Gazete binamızın alt katında bulunan Renault Servisi'nde polis araçlarının [illegible] da vardı.

Beşi ağır olmak üzere 23 arkadaşımız yaralandı.

Saldırı tıpkı bir kontrgerilla eylemiydi. Yine plastik patlayıcı kullandılar.

İşte onların bin operasyonlarından biri, işte onların şerefi, işte onların yiğitliği ve işte onların büyük insanlığa sunduğu barbarlık seçeneği!

Kutlu Esendemir

Küçük İSKENDER

TODİKANKA KOLİTOP

Hayatın bütün zerrelerine uyuşturucu depolamıştık. Kolay. Kolay. Sevmek konusunda suçsuzduk. Sevilmek konusunda kabahatliydik. Afacandık. Kalbimiz, tahtakurusuydu. Hep başkalarına bağlanırken, birbirimizin elini tutmayı unutmuştuk! Bilinçaltlarımız, taşkındı. Bilinçaltlarımız, orospuydu. Bilinçaltlarımız bizi yokluğa sürüklüyordu.

Bir piyanistin elleri, yetmiyordu müziği avcunda tutmaya! Mesele buydu!

Bunun farkındaydık.

İşte biz bu yüzden kimseyle konuşmuyorduk.

İşte biz bu yüzden memeliydik.

İşte biz bu yüzden tedirgin ve hırçındık.

İşte biz bu yüzden alıngandık, terliydik, hep midemiz bulanıyordfu.

İşte biz bu yüzden sürekli diğerleriydik.

Biliyorum, cenazelerimize meleklerden başka gelen olmayacak.

Ölüm, seni fevkaladeliğime gömüyorum.

Hayat, seni seviyorum.

Hayat, seni kıskanıyorum.

Paylaşamam.

sen en güzel yıldızda en güzel yalnızlığa aitsin.

sana hiçbir oksijen ve karbon dokunamaz.

bunu öğreneceksin.

bunu sana yalnızca benim ölümüm anlatacak.

jübilemi yapmalıyım!

jübilemi zincirliköy'de yapmalıyım.

kaldırıldı hükmüm, geri dönmez gökyüzü!

kırılgan kokarca, geceye bir fıkra anlatsın!

biliyorum, yazlık sinema bedenimde bu gece

senden başka film oynamayacak!

ümit, ters dönsen ne çıkar!.

bir kere yıldız kaydı hatırlıyorum göğsünde

güneş tutulurken tuttuğum isli camda

adın vardı adın vardı adın vardı

ben geri dönmeyeceğim sesimi sarkıttığım kuyudan

geri dönüşüm esnasında kan kurur kan kudurur

kandan başka hasmım olmaz en muhteşem şarkıda

hey D.J.!. çalacağın parçada benim de atsın kalbim.

kendini asan kedinin

kuyruğuna asın benim de ezanımı!.

hayat, lütfen sarıl bana..

hayat, seviş benimle, ve ürper, ve benim şiirimle üre!.

Akşamsefası

Hacer YILDIRIM

Osmanlı'dan Bugüne

Bıyık Macerası

Eskiden bıyık, erkek sayılmanın tek şartı ve erkekliğin şanıydı. O kadar ki, bıyıksız birinin erkek olarak düşünülmesi bile mümkün değildi.

Çocukluktan delikanlılığa geçen erkekler evde yalnız kaldıklarında günde birkaç kez yüzlerine ustura vurup, "Maşallah, artık delikanlı da olmuş!" desinler diye, fındık kabuğunu ateşe tutarak, yağını dudak üstü kıllarına sürmeleri, bıyık hikayelerinin başlangıcı.

Bıyıkla ilgili olarak eskiden beri çok sık anlatılan bir hikâye var: Kasımpaşa'da, yeniçerilerin toplandıkları, o devirde ün salan büyük bir kahvehane varmış. İleri gelenler orada toplanır, hikâyeler anlatır, asmaktan, kesmekten, vurup kırmaktan söz ederlermiş. Yiğitliklerine, kabadayılıklarına toz kondurmazlarmış. Günlerden bir gün, yine böyle konuşurlarken, içlerinden biri kahvenin kuytu bir köşesinde bağdaş kurmuş, kendilerini dikkatle dinleyen bir delikanlıyı görüyor. Bu delikanlı toy ve tüysüzmüş. O devirde böyle birinin, değil kahvehaneye girmesi, sokağa bile yalnız başına çıkması hoş karşılanmazmış. Kabadayılar delikanlının başına üşüşüp: "Bre senin burada ne işin var? Sen bilmez misin ki, buraya erkek olan gelir! Hani sende bıyık?.." diye sataşmışlar. Delikanlı, hemen dudağı üstündeki belli belirsiz tüyleri işaret ederek, "İşte!" demiş. Kabadayılar başlamışlar gülmeye. İçlerinden biri bir tarak çıkarıp, delikanlıya göstererek, "Bıyık dediğine bu takılınca durur, düşmez! Senin bıyıklar bunu tutar mı?" dediğinde, delikanlı tarağı kapıp üst dudağının üzerini öylesine sert geçirmiş ki, tarağın dişleri yarısına kadar dudak etlerine gömülmüş. Çenesine doğru inen kanlara aldırmadan: "İşte," demiş, "bak, nasıl duruyor."

Araplar, bıyığın anlamını, muşmulanın tepesindeki beş kıldan almışlar. "Muşmul kılı" demişler.

Bizde ergenlik çağına gelenler için "Bıyıklarını ele aldı!", hafifçe ve imalı gülümseyenlere "Bıyıkaltından gülüyor", herhangi bir sözü doğrulama ve karşısındakini inandırma gerektiğinde ise "yalansa, şu bıyıklarımı kazıtırım!" denir.

Eski külhanbeylerinin ise birine küfrettikleri zaman önce bıyıklardan başlamaları usuldenmiş. Emekli olmuş bir asker için de "eski bıyık" denirmiş.

Bıyık çeşitleri ise şöyle; 18-20 yaşlarında delikanlılarda bıyıklar belirti halinde olunca **terlemiş**, biraz kalınca ve dudaklara kadar uzun olanına **kaytan**, kalın ve dudak sınırlarını biraz geçmiş olanına **pırasa**, dudaklarının üzerinde kaba biçimde duranına **pos**, enli ve hem uzun hem de kalınına **pala**, üstü dar altı genişlere **yastık**, kısalara **kelebek**, yandan yukarıya doğru uçları sivrilmiş olanlara **karanfil**, dudaklarının ucunda kıvrılmışlara **vav**,

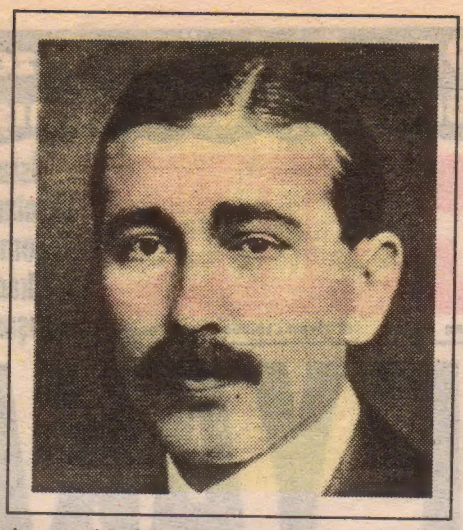

bunun 90 derecelik tam tersine **Vilhemkâri** bıyık denir.

O dönemlerde bıyıklarda yaşın değeri de pek önemliymiş. İlk gençlikte bıyığın adı **ter**, Rumeli'den gelenlerde genellikle **kaytan**, **pırasa** mahallenin ileri gelenlerinde ve kumanda erkânında, **pala** hayat tecrübesi çok olan kimselerde, **yastık** emekliye ayrılmışlarda, **güdük** ve **kel** sigara tiryakilerinde, dişleriyle bıyıklarını kemirmeyi huy edinenlerde, **burma** bıçkınlarda, çapkın ve ünlü kimselerde, **vav** süs ve giyim düşkünlerinde, **Vilhelm** daha ziyade Alman kültürü olanlarda ve askerliğe eğilimi olanlarda olurdu.

Eskiler için bıyığın bakımı da ayrı bir dertti. Büyük bıyık sahiplerinin iki de bir iki elinin ikişer parmağını yalayıp durmadan kıvırmaları gerekirdi. Yetişkin beylerin, yeni damatların ve giyimine düşkün kalem kâtiplerinin her traşta bıyıklarını kremlemeleri de adet haline gelmişti. O dönemde zengin, Avrupa görmüş salon adamlarının gece yatarken bıyıklarını biryantinleyip, sonra uçları kulağa takılan lastik cenderelere sokarak uyumaları şarttı. Hatta, saç gibi, bıyıkların da maşalanması gerekirdi. Bıyıkların terazide (dengede) durması da usuldendi. Bir tarafı kalkar, bir tarafı yatar halinde sokağa çıkan kimseler için laf hazırdı: "Adama bakın!.. Bıyığının bir ucu kalk gidelim, öteki ucu halt etme otur diyor.."

Bu bıyıklar 1920 ile 1950'li yılların bıyıklarıydı.

1970-1980 yılları arasında ise bütün bunlara iki çeşit bıyık eklendi: Devrimci ve faşizan bıyıklar. Devrimci bıyıklar, dudağı hafif kapatan pos bıyıklardı. Bir de devrimcilerin ikide bir bıyıklarını yanağa doğru kıvırmaları şarttı. Faşizan bıyıklar ise üstü dar, dudak altına kadar uzanan "yastık" bıyıklardı. Yastık bıyıklıların da dudaklarının altına kadar uzanan bıyıkları iki de bir aşağı aşağı çekiştirmeleri şarttı.

1983'den sonra bıyık artık çok önemli değildi. Kravatlarını omuzlarında dalgalandırarak, ortalıkla telaşla dolanan 'özelleştirilmiş' yuppy'ler bıyıkla hiç ilgilenmiyorlardı. Ama bazıları bu konuda oldukça ısrarlılar. Bunların başında Özel tim elemanları geliyor... Eskiden bu bıyık çeşidini bırakanlara 'emekliye ayrılmış' yani **yastık** bıyıklı denirdi. Eh, artık emekliye ayrılıp, yastık bıyıklarınızın üzerinde uyusanız diyorum.

SAİT FAİK'LE GÖRÜŞME

Akşam üstleri Tünel'den Taksim'e doğru sol kaldırımdan yürürseniz, gözünüze dalgın, siyah gözlüklü, yüzü kederli, ama müthiş kederli, –yüzündeki keder besbellidir, elle tutulacak gibi, yüzde donup kalmıştır– pantalonu ütüsüz, ağarmış saçları kabarmış bir adam çarpar. Bu adamın, bu Beyoğlu kalabalığı içinde bir hali vardır ki (daha doğrusu her hali) size bu koskocaman şehirde yalnız, yapayalnız olduğunu söyler. Bu neden böyledir? Orasını kimse de bilmez... Bazı adam vardır insan yüzünde sırf hınç, kin okur. Bazısında gurur, bazısında neşe, bazısında bayağılık, aşağılık... Bu adamın üstünden, başından da yalnızlık akar. Bir de bu adama, Kadıköy iskelesinin kanapelerinden birine oturmuş, heybeli köylüleri, çıplak ayaklı serseri çocukları, hanımefendileri seyrederken rastlarsınız.

Bu adam hikâyeci Sait Faik'tir.

bir gün, aklımda kaldığına göre, bir pırıl pırıl, cam gibi parlıyan sonbahar sabahıydı, ona Kadıköy iskelesinin kanapelerinde rastladım.

– Ne var, ne yok Sait? dedim. Hikâye yazıyor musun?

– Yok, dedi, yaşıyorum.

Hüzünlü, ılık, insan sevgisi dolu hikâyelerini Sait yazmaz, yaşar. Sait bir dertli, kötülüklerden, aşağılıklardan, dünyadaki cümle bayağılıklardan, kirden iğrenen bir adem oğludur. O daima iyiliği söylemiştir.

Dünyaca ün almış Mark Twain derneğinin fahri üyeliğini aldığını duyunca, bu iş için Sait'in ne diyeceğini öğrenmek için aradım. O gün öğleden sonra İstiklâl Caddesi'ndeki kaldırımdan gittim geldim. Sonra Kadıköy iskelesine uğradım, orada da yoktu. Sait anacığı ile birlikte Burgaz adasında oturur, bindim vapura ikinci gün oraya gittim. Anası Sait'in aynı gün İstanbul'a indiğini söyledi. İstanbul'da, tarif ettiğim kaldırımda, ona rastladım. Gene dalgın, sinirliydi. Yüzünden düşen bin parça olur derler ya, öyleydi.

– Bu iş için ne dersin, diyecektim, korktum.

– Merhaba, dedim.

– Merhaba, eyvallah, dedi.

– Ne var, ne yok? dedim.

– İyilik, dedi.

– Mark Twain... dedim.

– Aldırma, dedi.

– Bak, dedim, Sait, biliyorsun ki ben röportaj yaparım.

– Sonra? dedi.

– Söyl, dedim.

Sait, beni kırmadı. Teşekkr ederim.

Ben sual sormadan o başladı:

– Bana, Mark Twain cemiyeti fahri üyeliği verildi, dünya edebiyatına ettiğim hizmetten ötürü. Birçokları gibi ben de şaşırdım. Dünya edebiyatına hizmet filan etmediğimi söylemiye ne hacet. Bu, üyelik verilebilmesi için uydurulmuş nazik bir sebeptir sanırım.

Ben aldım, dedim ki:

– Senden önce, bu cemiyetin ilk üyesi Atatürk'müş...

– Biliyorum. Beni sevindiren de işte bu. Atatürk'ten sonra, benim üye olmam, benim için ne büyük bir şereftir. Bir milletin yetiştirdiği en büyük çocuğu ile, o milletin kendi halinde bir küçük hikâyecisinin Amerika'da bir cemiyette buluşmaları küçük hikâyeci için ne bulunmaz şerefli bir fırsattır. Demokrasi de zaten böyle olur. Eğer bu üyelikten memnunsam, bu yüzdendir.

– Politika... dedim.

Sözümü ağzımda kodu:

– Karışmam.

– Peki, seni bu cemiyete ne sebepten, hangi eserin için âza seçtiler?

– En büyük devlet adamlarının, başkanların ve başbakanların fahri veya asli üye oldukları bir cemiyete beni de seçmenin aslı nedir diye düşündüm, şunu buldum: Demek ki şimdiden sonra dünya çapında bir hikâyeciyi anmak için kurulmuş bir cemiyete dünyanın dört bucağından kendi halinde hikâyeciler de seçilecek.

Türk hikâyecilerini temsil ettiğim anlamına alınmasın sakın. Her hikâye yazan ve yayan türk hikâyecisi kendi şahsında bir dilin hikâyeciliğini yaptığına göre, şahsıma Mark Twain cemiyetinin gösterdiği ilgi ve sevgi daha çok Türk hikâyeciliğinedir gibi geliyor bana. Ben de bu ilgi ve sevgiyi bütün değerli hikâyeci arkadaşlarımla paylaşırım. Kabul ederlerse.

Kendini bütün dünyaya tanıtmış, sevdirmiş, bir halk çocuğu olan hikâyeci Mark Twain'i ananların içine Türk dilinin bir hikâye yazarını almayı düşünenlere de teşekkür ederim.

– Mark Twain için ne dersin?

– Sen de amma sual sorarsın ha. Ne derim! Mark Twain alay edermiş, güldürürmüş, kepaze edermiş, cemiyetteki sahte vakarları, petrol kıraallarını, pamuk prenseslerini, demir beylerini, çelik efendilerini sağlığında, ölümünden sonra da bir Türk hikâyecisi ile şakalaşmasın mı? Eyvallah Mark Twain!

Sonra güldü sait:

– Daha soracağın? dedi.

– Eyvallah, dedim.

Ayrıldık. O, bir sinemanın önünde kaldı.

Yaşar KEMAL (Cumhuriyet gazetesi, Mart 1953)

Akşamsefası

iyi milliyetçi ya da milliyetçinin iyisi!

iyi milliyetçi öldürür... milliyetçinin iyisi yedi tip'li genci öldürür... iyi milliyetçi taksim'de onlarca insanın ölümüne yol açan provakasyonu gerçekleştirir... Milliyetçinin iyisi provakatör olur... iyi milliyetçi abdi ipekçi'yi öldürür! Milliyetçinin iyisi eroin ticareti yapar! iyi milliyetçi iyi yumruk atar... iyi milliyetçiler iyi röportaj verir! iyi milliyetçilerden mehmet ali ağca, mehmet ali birand'ın programına çıkar... "ben istanbul'u çok özledim," der... yakın plan, kır saçlı ve gözleri dolu dolu... ben, uzak plan, kel ve gözleri dolu dolu 'ben de abdi ipekçi'yi özledim, derim... boşuna; ben iyi-kötü milliyetçi bile değilimdir...

31!

GECEDESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

FERHAN ŞENSOY

SICAKTAN UYUNAMAYAN SEKİZİNCİ GECE
SIKINTIDIR KEDİ GİBİ DOLANIYOR GÜVERTEDE
SABAH OLSA DA DEMİR ALSAK
ZATEN YOLUMUZ UZUN
KÖBİN BURNU DOLANILACAK
KARA DOĞAN BABA'NIN YATTIĞI BABA ADASI YANINDAN
KÖYCEĞİZ'E GİDİLECEK
PİRİ REİS DİYOR Kİ
"ORALARIN EN ÜNLÜ LİMANI KARAAĞAÇ LİMANIDIR"
FAKAT RENKLİ TÜRKÇE YENİ HARİTALARDA
KARAAĞAÇLİMANINA GİRİŞ YASAK
NATO ÜSSÜYMÜŞ EFENDİM
NATO BEYLER DE OKUMUŞ DEMEK PİRİ REİS'İ
GELİP YERLEŞMİŞLER EN BABA LİMANA
SABAHIN BEŞİ HAZİRANIN ONALTISI
KAPTANIMSI MEHMET BEY AYAKLANDI
MİÇO AYHAN UYANDI
MİÇO KİSVESİ ALTINDAKİ GİZLİ YOLCU İHSAN BİLE UYANDI
İPLER ÇÖZÜLDÜ DEMİR ALINDI
ÇIKTIK BATIK HAMAMDAN BİR ESİNTİ BAŞLADI
UYUMAYA YÜZ TUTTU GÖZ VE FAKAT DENİZ KABARDI
HOP OTURUP HOP KALKIYOR TEKNE SUYUN ÜSTÜNDE
ÖNDEN BİR YELKEN AÇTIK
ZIP ZIP ZIPLAMASIN DİYE TEKNENİN BURNU
KULAK GİDEREK ALIŞIR GÜNDEME EKLENEN YELKEN SESİNE.

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, Barbaros Hayrettin-Küçük İbo-Kapalıçarşı Üçgenindeki İlişkileri Ortaya Çıkarabilecek Miyiz?

Lokantacılar Derneği-pideci-zabıta üçgenindeki ilişkileri bile karanlığa mahkum etmiş bir toplumuz. Nerede kaldı ki, Barbaros Hayrettin-Küçük İbo-Kapalıçarşı üçgenindeki ilişkileri ortaya çıkarabilelim... Kulağa hoş gelmese de hakikat böyle. Ne acı...

Öncelikle şunu belirtmek durumundayım ki, belgesiz konuşmaktan, dayanıksız yazmaktan bilhassa kaçınan bir yapının insanıyım. Hatta seneler önce, insanlık hali, nüfus kağıdımı kaybettiğimde pek güç alar yaşadım. Nüfus kağıdımı çıkarana kadar, günlerce, yeni insanlarla tanışmamaya gayret ettim. Başına gelmeyen bilmez, yeni tanıştığınız insan adınızı soruyor; söyleyeceksiniz ama kimliğiniz yok, belgeleme şansınız yok. "Adımı size bilahare, belgesiyle nakledeceğim" deyince karşınızdaki tuhaf tuhaf bakıyor. Ancak hassas insanların anlayabileceği, ziyadesiyle müşkül bir vaziyetti. Bu nedenle, tasvip etmediğim yönlerine rağmen, Bucak Bey'in belge bulamadığı mevzularda konuşmama hassasiyetini takdirle karşılıyorum. Fakat bunlar benim pek alakadar olduğum meseleler değil, malumunuz.

Zaten, Barbaros Hayrettin-Küçük İbo-Kapalıçarşı üçgeni mevzuunda da, aşağıda izah edeceğim gibi, ben sadece aracıyım. Yalnız, öncelikle, üçgenin bir köşesiyle, Küçük İbo'yla ilgili birkaç sözüm var. Bakınız, kendisi pek sevimli, pek kabiliyetli bir yavrumuz. İstikbali de hayli parlak görünüyor. Fakat acıdır ki, zaman zaman kırıcı da olabiliyor. Bilhassa, ısrarlı sorulardan sıkıldığı bir anda, Reha Muhtar Bey'i "Bu kalsın, bu konuyu kapatalım!" şeklinde, deyimi mazur görün, fırçalaması bana biraz düşündürücü geldi. Sözüm yalnız Küçük İbo'ya değil, daha fazlasıyla Büyük İbo'lara: Bakınız, söyleşi bir sanattır. Bu sanatın da Türkiye'de iki üstadı vardır. Reha Muhtar Bey ve HBB'deki Behiç Kılıç Bey. Özellikle Behiç Kılıç Bey, Bucak Bey'le yaptığı söyleşide de görüldüğü gibi, hem vurucu sorularıyla hem ekranı dolduran sempatik tavırlarıyla bambaşka bir yere sahip. Yine deyimi mazur görmenizi rica edeceğim, samimiyetimden söylüyorum, insanın içine sığdırası, kendisine kısaca "pırlanta" şeklinde seslenesi geliyor. Biz böyle insanların kıymetini bilmezsek, kimlerin kıymetini bileceğiz?

Neyse, esas mevzumuza dönelim. Bakınız, birkaç gün önce postadan bir mektup çıktı. Zarfı açtığımda, heyecandan neredeyse kanımın çekildiğini hissettim. İmzasız mektupta Barbaros Hayrettin-Küçük İbo-Kapalıçarşı üçgeninden bahsediliyor ve fevkalade enteresan sorular sıralanıyordu:

"Barbaros Hayrettin'in sarı ceketiyle Küçük İbo'nun bazı televizyon programlarında giydiği sarı ceket arasındaki benzerlik tesadüf müdür?.. Her iki sanatçının da zaman zaman "Efendim?" yerine "Haaa?" dedikleri doğru mudur?.. Küçük İbo'nun "Analar babalar sizde nasıl sabır var" şarkısıyla Barbaros Hayrettin'in "Ben sizin babanızım" şarkısı arasında bir bağlantı var mıdır?.. Aynı şekilde, Barbaros Hayrettin'in "Oğlum sana kimi alayım?" şarkısıyla Küçük İbo'nun "Bu gelin" şarkısı bir planın parçaları mıdır?.. Her iki sanatçının da, kaset kapaklarında, kamuoyunca "Hasan Cemal pozu" olarak bilinen şekilde poz vermeleri hangi gerçeğe işaret etmektedir?.. Barbaros Hayrettin de Küçük İbo da Okan Bayülgen'in Televizyon Çocuğu programında konuk edilmiştir; bu da mı tesadüftür? Bu sanatçılar son bir yıl içinde hiç Kapalıçarşı'ya gitmişler midir? Gitmişlerse, Çarşı'nın hangi kapısından girmiş, hangi kapısından çıkmışlardır?"

Mektup buna benzer sorularla uzayıp giderken, olayın geçmişteki köklerine de değiniliyor ve "Dilerim tanrıdan ki / Sana açık kucaklar / Bir daha kapanmadan / Kara toprakla dolsun / Kan tükürsün adını..." şeklinde akan şarkıyla Barbaros Hayrettin'in "Sevgilim sevgilim nasılsın / Soğuk iç, sesin kısılsın / Köpüklü banyo yaparken / Birden sular kesilsin" şarkısı arasında bağlantı kuruluyor. Kökü geçmişe uzanan bir "Dua-İntizar Hareketi"nden söz ediliyor.

Bakınız, ilişkilerin aydınlanacağı konusunda ümitsiz olsam da, bunları nakletmeyi görev bildim. Ortada iddiadan ziyade sorular var ve ilgili şahıslar çıkıp sorulara cevap verirler. Benim bu meseleye değineceğimi duyan bir dostum, ne üzerine vazifeyse, "Yapma böyle" dedi. "Herkesin posta kutusundan bir şeyler çıkıyor. Yok Uche-Okocha-Amokachi üçgeni, yok kestane-gürgen-palamut üçgeni... Gündemi bulandırmaya çalışıyorlar. Herkes her lafın üzerine atlarsa sonra hakiki belgelerin de önemi kalmayacak." Kendisine açık açık ifade ettiğim için burada da dile getirebilirim; benim bu tür, afedersiniz, ukalalıklara hiç ihtiyacım yok. Tekrar edeyim, belge ve bilgi konusundaki hassasiyetiyle tanınan bir insanım ve ne yaptığımı gayet iyi biliyorum. Neyse, fıkramıza geçelim bari...

Küçük Ercan midesinin ağrıdığından şikayet edince, annesi çıkışmış:

- Oğlum, yemek yemedin, miden boş da onun için ağrıyor.

Akşam, Ercan'ın babası eve asık suratla gelip "Başım ağrıyor" deyince, küçük yaramaz hemen atılmış:

- Kafanız boş da onun için ağrıyor, babacığım.

Tam da küçük İbo'nun "Analar babalar, sizde nasıl sabır var" şarkısını bir kez daha anmanın yeri değil mi?

Akşamsefası

HEYKELLE SEVİŞMEK

Sunay Akın

Büyük olasılıkla düelloda ölmekten kurtulan genç adam yaşadığı yüzyıla adını veren ve "Söylediklerinizin hiçbirinde sizinle aynı düşüncede değilim; ancak, onları söyleme hakkınızı ölünceye değin savunacağım" sözüyle düşünce özgürlüğünün temelini atan Voltaire'den başkası değildir!..

Paris'deki Pere Lachaise mezarlığını ne zaman gezsem Trabzon'daki bir dağ köyü gelir aklıma. O köydeki mezarlıkta birçok akrabam yatar ama benim tanıdıklarımın yaşantısı hakkında bilgi sahibi olduklarımın sayısı bir elin parmaklarını geçmez. Pere Lachaise'de ise Edith Piaf'dan Paul Eluard'a, Alfrede de Musset'den Yılmaz Güney'e kadar yaşantılarını ince ayrıntılarına kadar bildiğim pek çok sanatçı yatıyor. Bu yüzden, yanında kaldığım ressam Onay Akbaş'ın evine yakın olan mezarlığı Paris'e yolum düştüğünde mutlaka gezer ve her seferinde bir başka akrabamın mezarını keşfederim.

Ahmet Mithat Efendi'de "Avrupa'da Bir Cevelan" adlı kitabında başlı başına bir şehir dediği aynı mezarlıkta gezinir: "Paris'te en ziyade nazar-ı hayretime çarpan şey Per Laşez mezarlığı olmuştur. Mezarlık denildiği zaman hatıra gelebilecek şeklü sûret orada asla yoktur. O da başlıca bir şehirdir ki sokaklarının, yollarının intizamı bizim daire-i belediyelere nümûne-i imtisâl olmaya şâyandır." 1996 yılının Kasım ayında üç ressam dostum; Utku Varlık, İbrahim Çiftçioğlu ve Onay Akbaş ile Pere Lachaise'deki komünarcıların kurşuna dizildiği duvara doğru yürürken bir mezar ilgimizi çekti. Yerde yatan bir adam heykeli vardı mezarın üstünde. Tabanca ile öldürüldüğü belliydi her halinden. 1890'da Dalou adlı bir heykeltraş tarafından yapılan heykelin başucunda mezarda yatanın adı yazılıydı: "Victor Noir... 1848-1870"

Onay Akbaş, kadınların mezarlığa gelip heykel ile sevişti̇ğini söylediğinde çok şaşırdık. Bronz olan heykel yeşil renkteydi ama erkeklik organının olduğu kabartı ve dudakları aşınmıştı!.. Sevişti̇ği kadının kocası tarafından öldürülmüş bir çapkın olduğu yorumunu yapıp mezarlıktan uzaklaşsak da, içimden bir ses orada yatanın bir Kazanova olmadığını söylüyordu. İstanbul'a döndüğümde kütüphanemdeki Fransa ile ilgili olan tüm kitapları devirdim. Sosyalizm Ansiklopedisi'nde buldum aradığımı: "Victor Noir Olayı..."

La Marseillaise yazarlarından biri olan Victor Noir 10 Ocak 1870'de Ulric de Fonvielle adlı gazeteci arkadaşıyla Prens Pierre Bonaparte'ın kapısını çalar. Ziyaretinin amacı Paschal Grousset adlı gazetecinin düello davetini prense iletmekti. Prens çıkan tartışmada Victor Noir'i göğsünden vurur. Cumhuriyetçi bir yazarın imparatorun kuzeni tarafından silahsız bir şekilde öldürülmesi ortalığı karıştırır. Halk, Paris sokaklarında protesto gösterileri düzenler. Noir'in 12 Ocak günü düzenlenen cenaze töreni hükümet karşıtı bir gösteriye dönüşür. İmparator III. Napoleon halkı yatıştırmak amacıyla Pierre Bonaparte'ı tutuklatır, ama mahkeme sonucunda prens beraat eder.

Victor Noir olayından geriye, 1726 yılının Paris'ine gidelim. Sully dükünün konağında verilen bir akşam yemeğinde konuşma sanatındaki hüneri ve konular arasında kurduğu bağlantılarla kendinden söz ettiren bir genç adam konukları etrafına toplamış, düşüncelerini anlatmaktadır. Çağrılılar arasında bulunan Rohan Şovalyesi bir ara söze karışır ama genç adam o düşünceyi eritir. Bu duruma bozulan şovalye bağırır: "Bu söylediğime karşı, böylesine yukarıdan konuşan genç de kim?" Bağırır bağırmasına ama hemencecikte alır yanıtını: "Efendimiz, cafcaflı bir ad taşımayan biri, ama taşıdığı adı saydırtmasını da bilen bir kişi!"

Daveti sinirli bir şekilde terk eden Rohan Şovalyesi kendinden daha alt tabakada gördüğü genç adamı düelloya davet etmez. Onun yerine bir gece kıstırılıp dövülmesini emreder adamlarına. Yüzü gözü sargılar içindeki genç adam ertesi akşam tiyatroya gelir ve şovalyenin locasına çıkarak herkesin içinde kendisini düelloya davet eder! Şovalye "Sakın başına vurmayın, daha dişe dokunur şeyler çıkabilecektir bu kafadan" dediği delikanlının davetini soylu olmayan biriyle düello yapmak istemediğinden ve belki de, değerine inandığından ciddiye almaz... Ve, tutuklattığı genci İngiltere'ye gitmesi koşuluyla özgür bıraktırır.

Büyük olasılıkla düelloda ölmekten kurtulan genç adam yaşadığı yüzyıla adını veren ve "Söylediklerinizin hiçbirinde sizinle aynı düşüncede değilim; ancak, onları söyleme hakkınızı ölünceye değin savunacağım" sözüyle düşünce özgürlüğünün temelini atan Voltaire'den başkası değildir!..

Pere Lachaise'de ayrıca ölünce yakılmak istenilenlerin vasiyetinin yerine getirildiği bir Krametaryum var. Burada yoksullar çıplak, zenginler ise tabutlarıyla birlikte yakılıyorlar. Neden mi?.. Herhalde, külleri fazla olsun diye!

Akşamsefası

ARTİZLER KAHVESİ (31)

Mesut Kara

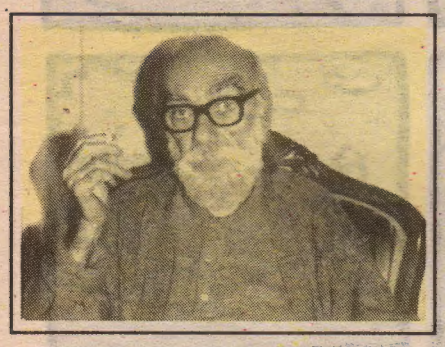

Giovanni Scognamillo

"Son dönemlerde televizyon sayesinde yeniden ilgi odağı olmaya başladı Türk Sineması. Birçok horlanan, ciddiye alınmayan filmler bugün bir kült filme dönüştü. Her ülke sinemasında baş yapıtlar da var, son derece kötü filmler de. Bazen kötü olmakla birlikte ilginç yapımlar da çıkıyor. Dünyayı Kurtaran Adam bu sınıftandır.

"Bugün Türk sineması nerde, aslında bunu ben de merak ediyorum. Bazı filmleri seyrettiğimde, 'bu filmler Türkiye'de çekiliyor, yapımcısı, yönetmeni, yazarı, oyuncuları Türk; konuşulan dil Türkçe, fakat Türkiye'nin nesini anlatıyor' **diye düşünüyorum. Genel bir prodüksiyon anlayışı içinde marjinal kişileri anlatmak da gerekli. Ancak Türkiye gibi bu denli sorunlu bir ülkede marjinalleri anlatmak ya bir kaçıştır ya da artık gerçekten önem taşıyan sorunlara kimse bulaşmak istemiyor. Denilecek ki, eskinin Yeşilçam'ı ne denli Türk'tü. Belki tümünde değildi, fakat sayısal olarak baktığımızda, o dönemin sansür kısıtlamalarını da gözönünde bulundurarak, Türkiye'nin birçok gerçeğini yansıtmaya çalıştığını söyleyebiliriz. Türk sineması, Nijat Özön'ün söylediği gibi tümden gerçekçi olamadı, bir yarı-gerçekçilik üzerinde gitti."**

Kimi insanları tanımlamak, onları anlatabilmek çok zordur. Hele bu sınırlı bir dergi sayfasında daha da güçleşir; nerden başlayacağınızı, hangi özelliğini anlatacağınızı şaşırırsınız. Bay Giovanni Scognamillo da bu insanlardan. Sinema tarihçisi, sinema yazarı, araştırmacısı, korku edebiyatı ve korku sanatları uzmanı, vampirolog... Taşınırken sinema arşivinin, kitap ve dergilerinin 90 koli tuttuğunu söyleyen Giovanni, bazı temel kitaplar dışındaki tüm kitap ve dergilerini Yapı ve Kredi Bankası'na hibe etmiş. **"Sinema arşivi olarak pek az şey kaldı"** diyor. Korku sanatlarıyla ve vampirlerle ilgisini soruyorum Bay Giovanni'ye. **"Özel meraklarımdan. Çünkü çocukluğumdan itibaren fantastik konulara büyük ilgi gösterirdim. Korku edebiyatı ve sinemasıyla, bilim-kurguyla, çizgi-romanla ve gizemcilikle ilgilenirdim. Konular çoğalınca bir tek konu üzerinde durmayı ve her ne hikmetse vampirleri seçtim. O konuda daha çok koleksiyoncuyum. Yurtdışından birçok meraklıyla senelerdir yazışmalarım oluyor. Yine yurtdışında, Amerika'da ve Hollanda'da çıkan fanzinlerde yazılarım çıktı."** Gerçekten vampir var mı? Bunlar kaç çeşit diye soruyorum, gülüyor: **"Çok çeşitleri var. Olmayan bir vampir var, o da Kont Drakula tarzı vampir. Sinemada ve korku edebiyatında gördüğümüz vampirler gerçekten yok. Tabii bazı akıl hastalıklarında kan emme oluyor. O aşırı bir sadist ya da sado-mazoist bir eylem daha çok."**

Sinema tarihçisi, İtalyan uyruklu Giovanni Scognamillo 1929'da İstanbul'da doğar. İtalyan Lisesi'ni bitirdikten sonra, İtalyan Kitapevi'ni yönetmeye başlar. Sonra dekoratör yardımcılığı ve 14 yıl bankacılık yapar. Şube müdürlüğü yaptığı bankadan ayrılıp reklam filmleri dağıtan bir şirkete ortak olur. 1964 yılından itibaren İstanbul'da çekilen birçok yabancı filmde, prodüksiyonda ya da reji asistanı olarak çalışır. 1948-60 yılları arasında daha çok yabancı basında muhabirlik yapar, sinema yazıları yazar. 1961'de Akşam gazetesine sinema eleştirmeni olarak girer ve 67'ye kadar çalışır. **"O tarihten bugüne kadar Türkiye'de yayımlanan çoğu sinema dergilerinde yazdım. Hey'de, TV'de 7 Gün'de, Sinematek'in çıkardığı Yeni Sinema ve Film dergilerinde yazdım. Sinema anılarımın bir kısmı Video-Sinema'da yayımlandı. 1978'de Erler Film'e girdim, 87'ye kadar Erler Film ve Ulusal Video'da çalıştım. Ayrıldığımda Ulusal Video'nun program müdürüydüm."**

Sinemayla ilgisi çocukluğunda başlar. Çünkü babası ve eniştesi sinema alanında çalışıyorlardır. Babası Elhamra sinemasının müdürlüğünü yapar bir süre. Sonra İpekçiler'in yaninda, Fitaş'ta çalışır. 1951'den sonra da o yıl kurulan Atlas Film'e işletmeci olarak girer. Eniştesi de Süreyya ve Atlas sinemalarının müdürlüklerini yapar. **"O yüzden ben çocukluğumdan beri sinema piyasasında büyüdüm. Akşam gazetesinde eleştirmen olarak çalıştıysam da, eleştirmenlik hiçbir zaman fazla ilgimi çekmedi. İlgimi çeken sinema tarihidir ve sinemayla ilgili inceleme ve araştırmalardır. Tür olarak da korku sinemasıyla daha fazla ilgileniyorum."**

Giovanni Scognamillo'nun yazdığı 1896-1986 yıllarını kapsayan iki ciltlik Türk Sinema Tarihi dışında, başka araştırmacı ve tarihçilerin de Türk Sinema Tarihi kitapları var. Bunların yeterli ve doğru olup olmadığını soruyorum. **"Benim yazdığım iki ciltlik sinema tarihi dahil olmak üzere yeterli olduğunu düşünmüyorum. Türk sinemasını sıfırdan başlayıp yeniden araştırmak gerekiyor. Çünkü acaba ilk Türk filmi Fuat Uzkınay'ın çektiği fakat kimsenin görmediği film midir? İlk gösteri gerçekten Sponeck Salonu'nda yapılan gösteri midir? O gösteriyi gerçekten Sigmund Weinberg mi yaptı? Bu tarz sorular sürekli olarak soruluyor, fakat derinlemesine bir inceleme yok. En azından yayınlanmış incelemeler eksik."**

Bay Giovanni ilk kitaplarını sinema yazarı ve araştırmacısı Agâh Özgüç'le birlikte yazmaya başlıyor. 1965 yılında Türk Sineması'nda Kadın ve Cinsellik adlı kitabı ve 1965 Sinema Yıllığı'nı hazırlıyorlar birlikte. Ardından Türk Sineması'nda 6 yönetmeni yazıyor. Sonra arka arkaya kitaplarını yayımlamaya başlıyor. Dünyamızın Gizli Sahipleri, Uzaydan Geldiler, Geleceğimizin Anahtarları, Batının İnanç Temelleri, Türk Sinema Tarihi, Bir Levanten'in Beyoğlu Anıları, Cadde-i Kebir'de Sinema, İstanbul'un Gizemleri, Beyoğlu'nda Fuhuş, Dehşetin Kapıları, Amerikan Sineması, Batı Sineması'nda Türkiye ve Türkler, Korkunun Sanatları adlı kitaplarının dışında Milliyet Yayınları'na çeviriler de yapar.

"Son dönemlerde televizyon sayesinde yeniden ilgi odağı olmaya başladı Türk Sineması. Birçok horlanan, ciddiye alınmayan filmler bugün bir kült filme dönüştü. Her ülke sinemasında baş yapıtlar da var, son derece kötü filmler de. Bazen kötü olmakla birlikte ilginç yapımlar da çıkıyor. Dünyayı Kurtaran Adam bu sınıftandır. Dünyanın her ülkesinde böyle örnekler çıkıyor. Belki kurallara uygun bir sinema değil, fakat kuralsızlığına rağmen ya da kuralsızlığı yüzünden çarpıcı bir şeyler taşıyor. İşin sonunda o da sinemadır.

Korku çok ender rastlanan bir şey Türk Sineması'nda. Bilim-kurgu filmleri daha fazla çekildi. Bol sayıda, en azından 30'a yakın western çekildi. Fakat korku sineması teknik nedenlerin de eksikliğinden pek denenmedi. 3-4 tane örnek bir şey ifade etmiyor. Türk Sineması'nda fantastik ögeler etraflı bir şekilde araştırılmadı."

Türk Sineması'nda dünden bugüne çeşitli tartışmalar, saflaşmalar yaşandı. Bunun en önemli örneği Sinematek ekolüyle, Ulusal Sinemacılar arasında yaşanan tartışma ve saflaşmaydı. **"O tartışmalardan sonra yıllar geçti. O sıralar her iki taraf biraz fazla heyecanına kapıldı tartışmaların. Ulusal Sinema çok kullanılan bir etiket oldu, fakat nerde bu Ulusal Sinema? Bugün o dönemde ulusal sinemacı olan yönetmenlere sorsanız, bir kısmı neredeyse o ulusal sinemayı inkâr etme durumunda. Türk Sineması'nda çok belirgin bir akım olmadı. Örneğin İtalyan Sineması'nda bir Yeni Gerçekçilik, Fransa'da bir Yeni Dalga oldu. Amerika'da bir New York Sineması, Birinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda Almanya'da bir dışavurumcu akım, yine Fransa'da, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Fantastik Gerçekçilik akımı oldu. Akım adını alabilecek bir hareket Türk Sineması'nda bence hiçbir zaman olmadı. Yılmaz Güney'in Umut filmi ilk kez Sinematek'de özel bir gösteride gösterilmişti. Orda Lütfi Akad abimiz de vardı. Filmin sonunda Lütfi Abi, Yılmaz'ın boynuna sarılarak** 'İşte, Türk Sineması'nın ilk yeni gerçekçi filmi' **diye bir yorumda bulunmuştu."**

şeyediler ve yorumları

Can Barslan

DOSTLARLA OTOMOBİL FUARINDA

Berkay adlı dost, Auto Show'96 adındaki otomobil fuarına gitmemizi önerdiğinde gruptan değişik tepkiler geldi... Ben bu sırada, dostlar niye artık bana birşey sormuyorlar diye düşündüğüm için önce Berkay'ın ne dediğini anlayamadım ve bir atla bir şoför 69 mu yapıyorlarmış diye düşüncesizce saçmaladım... Auto'yu at, show'u şoför, 96'yı da 69 diye anlamışım... Özür diledim ve en kısa zamanda gömleğimin yakasından içeri, bir çiğ köfte parçasını atarak beni cezalandırabileceklerini belirttim... Sakinleştiler...

Tartışmak, hayatımızın bir parçası, hatta kimliğimizdi... Bir bilge için, olgun bir gülümseme neyse, ya da kurumayı bekleyen ıslak bir çamaşır için lodos ne kadar önemliyse, tartışmak da bizim için o denli önemliydi... Otomobil fuarına gitme önerisini tartıştık... Dostlardan Nadir adlı olanı, otomotiv endüstrisinin gereksiz tüketimi pompalamayı amaçlayan böyle bir organizasyonuna gitmeyi etik olarak doğru bulmadığını söyledi... Şermin ona katılmakla birlikte üretim teknolojisinin geldiği aşamaya tanık olmak gerektiğini belirtti... Güneri adındaki dost, 1945 model sekiz kişilik Üsküdar dolmuşlarını kaldırıp yerlerine dol.tak.koop. yazan cıvık sarı renkteki kişiliksiz minibüsleri getiren zihniyetin ta içine sığdırayım ben dedi... Sibel, bu sözler karşısında dehşete kapıldı, neyin nereye sığdırılacağı kavramının böylesine açıkça ifade edilmesi onu ağlattı... Tacettin adındaki dost ise bu konudaki düşüncesini tam söyleyecekken tükürüğü boğazına kaçtı ve boğulacak gibi öksürmeye başladı... Sonuçta en iri yarı dostumuz olan Tevfik, "gelin lan, gidelim... değişiklik olur" deyince gittik... Dol.tak.koop. yazan sarı renkli bir minibüsle otomobil fuarına geldik...

Bize bu öneriyi yapan Berkay adlı dostun fuara giriş davetiyesi vardı... Bunu bir problem yapmadık ve davetiyesiz girmeyi kabullendik... Ancak kapıda öğrendiğimiz şey dostlar arasında sessiz bir panik çıkmasına yol açtı... Çünkü, fuara davetiyesiz girmenin bedeli kişi başına bir milyon liraydı... Bir milyon lira... Ne kadar bozulduğumuzu nasıl anlatabilirim bilmem.. Düşünün ki Fatih Altaylı'nın üzerine aniden Fenerbahçe parfümü sıkılması gibi birşey...

Ya da Yavuz Gökmek'in Fenerbahçe'liler arasında da iyi insanlar bulunduğunu (ya da Fenerbahçe'lilerin de insan olduğunu) öğrenmesi gibi birşey... Kırılmış, gücenmiş ve aldatıldığımızı hissetmiştik... Hemen tartışmaya başladık... Berkay adındaki dostumuz(!) elindeki davetiyeyi sallayarak içeri girmek için sabırsızlandığını belli ediyordu... Hepimiz ona sinir olmuştuk... Sen kalk bizi fuara davet et, ondan sonra da kendin davetiyeyle girerken bizi, bir milyon lira giriş bedeliyle başbaşa bırak.. Tacettin dost, kendini tutamadı ve "eşşşoğleşşek" dedi... Çığlıklar v.s... Sonra Kemal Sunal taklidi yaptığını söyleyerek çevirmeye çalıştıysa da öyle bir anda Kemal Sunal taklidi yapmanın ne anlamı ne de gereği vardı... Onu kınadık ama Berkay'a sinir olmayı sürdürdük... Berkay kız arkadaşının içeride, Nissan standında hostes olarak çalıştığını söyleyerek davetiyeyi ondan aldığını belirtti... Ve bizi bırakıp içeri girdi... Kurumuş dere yatağındaki çaresiz mandalar gibi öylece kalakaldık... Sonunda bizi yine, Tevfik adındaki iri yarı dost harekete geçirdi ve "gelin lan" dedi... Bilet alıp içeri girdik... (onun parasını da biz çektik)

İçeride yedibuçuk saat kaldık... Ben sadece Renault standında iki saat yirmi dakika oyalandım... Sonunda bakışlarımı rahatsız edici bulan mankenlerin şikayeti üzerine, koruma görevlileri tarafından uzaklaştırıldım... Taygun adlı dost sıcaktan bunalarak BMW 500 serisinden bir arabanın üzerine kustu... En sevindirici olay ise Berkay'ın Nissan standındaki kız arkadaşını yakışıklı bir Japon designer'a kaptırması oldu... Oradan çıktığımızda onun ne kadar üzgün olduğunu hiç önemsemedik ve Malatya Pazarı'ndan iki kilo cevizli sucuk almakla cezalandırdık...

Akşamsefası

FUTBOL MERAKI

Altay Martı

Tamamiyle bizim eserimiz olan o sahalarda beş-altı yıl daha top koşturduk. Sonra hayat hiç kimseye aldırmadan alıp başını ilerledi. Artık büyümüş ve hantallaşmıştık. Koşu Meydanı'nı bizden sonraki nesillere bıraktık. Onlar da gönüllerince eğlendiler o topraklarda.

Futbol bütün memleketi sarar da, biz, pırpırım tohumu gibi sokağa saçılan, bakımsız ve bodur evlerin duvarlarına, yoksul ve karanlık bir sokağın ufak gri taşlarına feryat, kahkaha, çığlık ve küfür fırlatan Allah'ın ateşi çocuklar buna kayıtsız kalabilir miydik? Bizim başımız kel miydi, bizim de canımız yok muydu, biz de insan değil miydik?

Krampon, forma, şort, top, kale direği, kale ağı yokmuş! Olsun! Taş gibi bedenlerimiz, güçlü adalelerimiz vardı bizim de, Hem sonra futbol beyin işiydi ve Allah'a çok şükür hepimizin kafası motor gibi çalışıyordu. İşte bu yüzden haftanın her günü ayaklarımıza cızlavit ya da eski keslerimizi, üstümüze fanila-atlet veya "aşörtmen"imizi çekerek ve genellikle elimizde havası gitmiş topumuzla aslanlar gibi çıkardık sahaya. Mahallenin yarısı Fenerbahçeli, diğer yarısı ise Galatasaraylıydı. Keşke zamanında gelip seyredebilseydiniz, ne Yasinler ne Gökmenler ne Cemiller vardı sahada. Sadece onlar mı? Kimi zamanda Pele, Mayer, Müller ve Cryuff olasımız tutardı. Genellikle hakemsiz yaptığımız bu maçlarda bazen anlaşmazlıklar, kavgalar, sert girmeler, kafa kırmalar ve küskünlüklere de rastlanırdı ama çoğu kez "centilmence" mücadele ederdik. Zekiydik, çeviktik ve birazcık da olsa ahlâklıydık. Daha ne olsun!

Demiryolunun arka tarafındaki büyük apartmanlarda oturan "bina çocukları"nın oynadıkları basketbola inat mahallemizde futbolu geliştirmek için çok büyük çabalar sarfederdik. Çocuklara onbeş dakikalığına, yarım saatliğine bisiklet kiralayan Mardinli Amo Şekır bizim en büyük destekçilerimizden biriydi. Onun o külüstür pompasıyla az mı "hava vurduk" ahı gitmiş vahı kalmış sönük toplarımıza! Hem sonra bilgimizi, görgümüzü artırmak için hiçbir fedakarlıktan da kaçınmazdık. Fırsat buldukça o zamanlar üçüncü ligde oynayan Diyarbakırspor'un antremanlarını izlemeye giderdik. Kemal, Cemil, Gazanfer, Boğa, Kasap Ergün, Kaleci Kahraman ve Piç Ali! Hepsi de bizim futbol ilahlarımızdı. Yaptıkları her artistik hareketi deliler gibi alkışlar, olmadık tezahüratlar yapardık. Sadece onları değil Diyarbakırspor'a "hizmet vermiş" eski futbolcuları da, örneğin Lastik Ali ya da Kopo Cahit, "şükran ve minnetle" anardık.

Diyarbakırspor karşılaşmaları tam anlamıyla bir festivaldi. İkinci devrede kapılar mutlaka açılırdı, ama, biz, haşarı ve sabırsız çocuklar maçı bir an önce seyredebilmek için stadyum duvarının oyuklarına yerleştirdiğimiz ufak taş parçalarından basamak yaparak tırmanışa geçer, bazen zirveye ulaşmayı başarır, bazen de herhangi bir görevli ya da polis tarafından yakalanır ve kemiklerimiz kırılana dek coplanır, sopalanırdık.

* * *

Futbolcu olarak ne kadar teknik olursan ol, ne kadar taktik uygularsan uygula, tesis olmadıktan sonra! Ardarda sıralanmış üzüm bağlarının önündeki kırmızı topraklı boş arazi artık ihtiyaca cevap vermiyordu. Bu sebepten mahallenin tüm çocukları biraraya gelip Koşu Meydanı'nda "geniş ve modern" bir saha yapmaya karar verdik. Bu fikir sokağa üç-dört ay önce taşınan Gümüşhaneli Rüzgarın Oğlu Ömer'den çıkmıştı. Aslında futbol yeteneği tartışmalı bir oyuncuydu. Bizler duvar pasının, falsolu vuruşun, şandelin ne olduğunu biliyorduk. Aramızda çok güzel makasa kalkan (röveşata) olduğu gibi topu doksana takanlar da çoğunluktaydı. Rüzgarın Oğlu'nun tek numarası ise çok hızlı koşmasıydı. İster kale önünden, ister orta sahadan vursun topa bir koşmaya başladı mı ne arkasından biz, ne de önden kaleci ondan önce ulaşamazdı topa ve bu yüzden gol krallığında birinciydi. Önceleri kıskandık, dudak büktük bu denli fırtına gibi koşmasına, ama bir taraftan da ortada bir hakikat vardı. Futbolda Hatice'ye değil neticeye bakmak gerekiyordu. Bu nedenle antremanlarımızı sıklaştırdık, her gün düz koşular yaptık, ama hayır, olmuyordu. Sonunda işin sırrını kendi açıkladı. Ömer'in dediğine göre böyle canavar gibi koşmasının nedeni bol bol turşu suyu içmesiydi. Bunu öğrendik ya, durur muyuz! Eline her para geçen bakkallara koşup naylon torbalar içinde satılan adi turşulara dadandı. Dilimiz yara olana, bulantıdan ölene dek turşu suyu içtik. Fakat nafile. Ciğerlerimizde en ufak bir açılma olmamıştı, yine eskisi gibi koşuyorduk, kondüsyonlarımızda hiçbir değişiklik olmamıştı. Sonra da bu sevdadan vazgeçip, durumu olduğu gibi kabullendik. Allah Ömer'i öyle yaratmıştı; buna kanaat getirdik.

* * *

Ömer'in futbolculuğunu beğenmiyorduk, ama yeni bir futbol sahası fikri aklımıza yatmıştı. Birkaç gün sonra kimimiz elinde keser, kör bıçak, kimimiz değnek ve naylon parçalarıyla bir çapulcu sürüsü gibi ağır ağır girdik meydana. Uzun zamandır at koşusu yapılmıyordu burada. Rengarenk eğerleri, yelelerine takılan türlü boncukları, süsleri, üzerlerine atılmış geniş kumaşlarıyla salına salına gezinen, yarış başladığında ise feriştah kesilen atlar, o dönemin posbıyıklı, iriyarı, sert bakışlı ünlü jokeyleri (Osman Ağa, Tahir Ağa, Mehmet Ağa), meydanın etrafını çepeçevre dolduran kasketli-şalvarlı, esmer yüzlü iri iri seyirciler, kimi arada ezilen, kimi de yarışı daha iyi seyredebilmek için yol kenarındaki "çakala" ağaçlarına tırmanan belalı çocuklar, damlara sıra sıra dizilmiş puşili-kofili rengarenk entarili kadınlar, yeşil nohut, dondurma, teze nazik, meyan kökü şerbeti, eğlence satıcıları! Her şey ve herkes çok gerilerde kalmıştı artık. Koşu Meydanı iki-üç yıldır kar, yağmur, güneş yemekten yorulmuş, issizlaşmıştı. Her tarafını dikenler kaplamıştı.

Hava da toprak da henüz cılız vücutlarımızı yakacak denli sıcak değildi çalışmaya başladığımızda. Hâlâ yeşil kalmış dikenleri ellerimiz kanaya kanaya kökünden söküp atarken, kavrulmuş, sararmış, gücü kalmamış dikenlere de ya değnekle vurup hurdahaş ediyor, ya da yaktığımız naylon parçalarını üzerlerine tutarak birkaç damla düşürüp tutuşmalarını sağlıyorduk. Toprağa iyice kök salmış dikenlerde ise keser ve bıçak iyi iş görüyordu. Dört-beş gün çekirgeler gibi üşüştük o toprağa ve sonunda koskocaman futbol sahaları oluşturduk.

Tamamiyle bizim eserimiz olan o sahalarda beş-altı yıl daha top koşturduk. Sonra hayat hiç kimseye aldırmadan alıp başını ilerledi. Artık büyümüş ve hantallaşmıştık. Koşu Meydanı'nı bizden sonraki nesillere bıraktık. Onlar da gönüllerince eğlendiler o topraklarda.

Şu anda bildiğim kadarıyla üzerine koca koca apartmanlar dikilen o sahalar kendi tarihi boyunca sadece bir kez kirlendi. 12 Eylül darbesinin hemen ertesinde, Bağlar semtinde 13-14 yaşından büyük tüm erkekleri Koşu Meydanı'nda topladı askerler. Kimlik kontrolü yaptılar, dipçiklediler, dürtüklediler, gözdağı verdiler, bağırdılar, çağırdılar. Dikensiz bir bahçeye çevirdiğimiz o meydan sadece o gün kirlendi.

Şimdi geriye dönüp baktığımda ne hüzünlü, ne masum, ne kolu-kanadı kırık geliyor o günler.

Uzun bir süredip top oynamıyoruz. Her şeye seyirciyiz artık. Her şeyi seyrediyoruz.

Akşamsefası

GÖKDELENLER ALTINDA YİRMİBİN FERSAH

AYÇA ŞEN

Yine özür dileyerek anlatıyorum, kızının öldüğü yas akşamı adamın tek gözüyle bir ağlayışı vardı, afedersiniz, Zeki Akpınar-Metin Alasya komedileri gibiydi.

Dünyanın en bahtsız adamıyla bizzat tanışıyorum. Çünkü ölen kızı en yakın arkadaşımdı. Trafik kazasında sakat kalıp senelerce bitkisel hayata giren karısı da annemin... Kendisiyse hiç kimsenin arkadaşı olamadı. Çünkü o kadar bahtsızdı ki, arkadaş oldukları muhakkak bir senet imzalattı. Arkadaşlık borçlarınıysa hiç ödeyemedi. Bu yüzden iki yıl da hapislerde süründü. Aslında boş bir adam değildi. Her bahtı kara erkek gibi şiir yazar, sonra kızına ve bana okurdu. Ama şiirler o kadar kötüydü ki, ben gülmekten nereye gireceğimi bilemez, adamcağızın anlamaması için gazetelerin arkasına saklanıp "hışır hışır" ederdim. Kızıysa babasının gücüne gideceğini düşünmeden acımasızca, anıra anıra kahkahalar patlatırdı. Tanrıya şükür ki öldü. Ben de korkunç vicdan azapları zincirinden kurtuldum..

O evde zavallı adama sanırım bir tek ben iyi davranırdım. Kahve istediğinde azarlayan karısından kurtarmak için gider orta kahvesini getirirdim. Sanki şeytana da borcu vardı ve ödeyebilmek için bu kadınla evlenip, o kızın babası olmuştu. Neyse yine de toprağa haber gitmesin.

Zaten nerede lanetli ev varsa o evin küçük kızının en yakın arkadaşı olmuşumdur. Tanrıyla alıp veremediğim bir şey yok aslında ama yavaş yavaş kaderimin bu adama benzeyeceğini seziyorum.

Neyse, demem o ki, adamcağız gerçekten çok bahtsızdı. Üstelik evinde de tahtsızdı. Yani herkesin bildiği baba tiplemesinden tamamen uzaktı. Sıradan komedi filmlerine dönüştürmek istemiyorum adamın hayatını. Bu benim haddime düşmez ama gerçekten sanki sıradan bir komedi filminin yardımcı karaktersiz oyuncusuymuş gibiydi. Derken, bir gün kızının doğum günü için bizi davet ettiler annem ve babamla birlikte. Küçük, biricik kızı evde diş etlerini göstere göstere hırçın kahkahalar ata ata pasta savaşını başlattı... O an içimdeki duyularım volümünü sonuna kadar açarak tehlike sinyalleri vermeye başladı. Ve beklenen an... Dakka bir, gol bir! Herkesin yüzüne kremalar, böğürtlenler yapışırken, zavallı adamcağızın tabiri yerindeyse, gözüne pasta mumu saplandı. Gecemizin ne hale geldiğini anlatmama gerek yok. Ama adamcağızın kör olduğu için elinden alınan ehliyeti kızına bir Renault 12 TS kazandırdı o gece. Eh, düşününce hiç de fena bir doğum günü hediyesi değil. O gece sadece bahtsız adamın kızına birşeyler kazandırmadı. Çünkü bu göz çıkma olayının akabinde, henüz iki hafta bile geçmemişti ki, kızı erkek arkadaşına araba kullanırken oral seks yaptığı için bir kamyonun altında kaldı. Afedersiniz ama, kızın ağzında da oğlanın şeysi... Buna ben "evlat acısı kazandırmak" diyorum, çünkü o şeytan kızın, adamın başına çok daha beter şeyler açacağı belliydi. Belki de adamcağızın hayatındaki en şanslı olay buydu.

Yine özür dileyerek anlatıyorum, kızının öldüğü yas akşamı adamın tek gözüyle bir ağlayışı vardı, afedersiniz, Zeki Akpınar-Metin Alasya komedileri gibiydi. Hani biri kalk gidelim derken öbürü gitmeyelim diyor. Sonra zaten takma gözünü de düşürmüş kaza esnasında (karısının bitkisel hayata girmesine yol açan kazada) yolda bulan çocuklar gözü gözlerine takarak mahallede oyun oynamışlardı da herkese rezil olmuştu. Anlat anlat bitmiyor. Mezarına zaman zaman gidip de ne yapacağım diyorum ama gidiyorum işte. İçinden gelen "Oh, oh" sesleri mezarda otuzbir mi çektiğini yoksa gerçek huzuru bulduğunu mu gösteriyor bilemiyorum ama, otuzbir çekmek dedim de aklıma geldi... Bu adam, karısı öldükten sonra beş yıl yalnız yaşadı. Tabi bir takım ihtiyaçları için de arada betamaks videosuna filmler koyup izledi. Bunu ben, ailecek görüşmeyi kestiğimiz için mahalle erbabından öğrendim. Çünkü bozulan videonun içindeki filmi izleyen tamirci herkese anlattı olanları. Sonra zaten herkes sapık gözüyle baktığı için önce selamı sabahı kesti, sonra tek böbreğini sattığı organ komisyoncusu adam parasını vermeyince evinden de ayrılmak zorunda kaldı.

Bütün bunlar olmamış gibi davranmak aptalca geliyor bana. Yani senelerdir bu adamın varlığını herkesten gizledim. Böyle bir insan ırkıyla aynı gezegende yaşamak, ne bileyim, belki kötü etkileyebilirdi sizi ama geçenlerde mezarının olduğu yere bir gökdelen dikileceğini duyunca önce içim cız etti, sonra bir korkudur aldı. Ya bütün bahtsızlığını buraya doldurup da insanların hayatıyla oynarsa... Ya altımızda yatan binlerce kefensiz şehit de bu kadar bahtsızsa... Yoksa benim bahtsızlığım da ondan mı... Bilemiyorum. Eğer bu yazı başıma iş açarsa o zaman bunun gerçek olduğunu anlayacağım sanırım. Pastalara dikkat edin, kızınıza dikkat edin, videonuza dikkat edin. Altınızdakilere dikkat edin. Belki de siz bilmeden birileri hayatınızı etkiliyordur, yaşarken kimseyi etkileyemedikleri için.

ORKUN KİTABELERİ

Mesut Ceylan

Bak şimdi babacım, kız mevzusuna hiç girmeyeceksin, tamam mı.. Samimi söylüyorum, uzak durmakla en iyisini yapmış olursun.. Bi takım ihtiyaçlar sözkonusudur ama, o da bi yere kadar be babacım.. Şimdi, geçenlerde ben bi eşeklik yaptım ki, hiç sorma.. Çocukluk arkadaşım Erdinç'in yoğun ricasını kıramayıp bara takıldık.. Oturduk bizimkinle, hem içiyoruz, hem de eski günlerden bahsediyoruz.. Görsen, gülmekten kırıldık geçtik be babacım.. Şimdi, küçükken, dedesi bunun üstüne çok düşerdi.. Haliyle, tek çocuk tabii.. Bi gün Erdinç'in burnuna leblebi kaçınca, dedesi, tüm Çorumlular'ı mahkemeye vermeye kalkmıştı.. Gül allah gül, gül allah gül.. Ulan ne günlerdi be!. Neyse, muhabbetin en cavcaklı zamanında, lap bizimkinin kız arkadaşı çıktı geldi.. Adı Esra mıymış, ne.. Görsen, kızın gofret kadar beyni var.. Ben, Erdinç'e "Marksizmin ekonomi politiği"ni anlatırken, gofret kafalı Esra bağıra bağıra tekerleme okumaya başladı.. Fena gıcık oldum.. Çocukluk arkadaşımın sevgilisi olmasa giricem şerefsizim.. Derken, az sonra da Esra geyiğinin samimi arkadaşı Candan damladı bizim masaya.. Selam-melam, kızla tanıştık, iyi mi.. Ama görsen Candan da Candan hani.. Bi göz var, bi dudak var, fikirlere zarar.. Bittim ben.. Anlayacağın, boş yanıma geldi kıza tutulduk babacım.. İyi kafayla sarıldım Candan'a, seni seviyorum, dedim. Sensiz olamam güzelim, dedim.. Kız aldı beni evine götürdü.. Söylemesi ayıptır, epey hoş mevzular yaşadık.. Olayın ardından şey sigaralarımızı tüttürürken, "Ne düşünüyorsun canım?" diye sordum.. Kız, "Hiiç!" cevabını verdi. Üzüldüm tabi babacım.. Oysa "Ülkem sol kanadının genel sorunlarını düşünüyorum canım" demesini beklerdim.. O andan itibaren kızın gofret kafalılar sınıfından kurtulması için çabalamaya başladım.. Candan'a habire kitaplar alıp, hediye ediyorum.. Okusun, uyansın hesabı.. Tartışıp ufkunu açmak için habire sorular soruyorum.. E, aşk emek işidir, di mi babacım..

Neyse, geçen cuma Candan'la buluşacaktık fakat randevulaştığımız yere gelmedi.. Elimde, toplumsal sınıflar hakkında bikaç kitap var.. Kıza vereyim de okusun diyorum.. Lakin aratara Candan yok.. Sonunda, olucak gibi değil, ilk tanıştığımız yere gittim.. Kendi kendime belki ordadır diyorum hani.. İçeri girdim.. Fakat, ne göreyim, benim Candan, yavşağın tekiyle al takke, ver külâh.. Beynimden vuruldum babacım.. Taksim Meydanı'na oturdum, başladım ağlamaya.. Görsen, titreye titreye ağlıyorum ama.. Sonradan öğrendiğime göre, Candan verdiğim kitapların hiçbirini okumamış.. Güzelim eserleri yok pahasına satıp, biraya yatırıyormuş orospu.. Bizim seksen kuşağı kızları yaramaz babacım.. Vallahi bu böyle.. Kavrayın artık mevzuyu..

Akşamsefası

Cüneyt Özdemir

ŞİYİR GİBİ ŞEYİR: LONDRA

Hüzünlü bir kadının gizli ve sessizce yanaklarına süzülen gözyaşları gibi yağmur yağardı. Saklambaç oynardık. Ben hep ebe, yağmur hep bir köşedeydi. Ben uyanıkken o güneşten kaçardı. Ben gece uyurken o sessizce sokakları okşardı. Yüzünü apartmanların tepesine değdirirken odama dolan karanlıkları penceremin hemen dibinde çakan şimşekler aydınlatırdı. Korkmazdım hiç. Huzur duyardım. İki dostun adı konulmayan duygularını paylaşırdık, sohbete katılırdım. Ağlardım. Ağlardık... Gözyaşlarımızı Londra'nın sokak aralarında saklardık.

İnsanlar uzaktı. Hem benden, hem kendilerinden. Metroların florasan ışıkları altında karanlık tünellere dalarken boş koltuklara, boş boş bakıp uzaklara dalardık. Konuşmazdılar. Konuşmazdık. Konuşmazdım... Gülümserdik, sahte ve bir o kadar samimi. Nasıl olduğunu hiç kimseye soramadım. Gözlerim yabancılarla buluştuğunda kaçırmazdım. Yeşil parklarında özgürce gezdiğim çimler gibi rahat davranırdım. Oysa korkardı çoğu insan, yağmurlu gecelerin sabahlarında, kurumaya yüz tutan sokaklarında olmaktan. Ve karanlık tünellere bilmem kaç yüz kilometre hızla dalan metrolarında yan yana oturup vagonların birinde yalnız kalmaktan. Yalnızlık bir alınyazısı gibi kazınmıştı bu hüzünlü şehrin omuz başına. Yaz aylarını arayan göçmen kuşlardan biriydim. Kör bir merminin kanatlarıma değdiği. Kalbi kırık bir göçmen kuşun Londra sokaklarında iyileşeceği günü beklediği. Korkunçtu yalnızlığım. Korkunç... Ve bir o kadar sıradan. Diğerlerinden farksız. Diğerlerinden biri gibi. Her yalnız kalışımda kilometrelerce ötede bir başka kıtanın başkentindeki sevgilimi düşünürdüm. Düşünür düşünmez de en hoyrat kıskançlıklarımı binlerce kilometre öteden üzerine salardım.. Varım yoktu zaten, yoğumu ankesörlü telefonların ucundaki aşk sözcüklerine yatırmıştım. Koskoca bir şehrin ara sokaklarında yapayalnız kalmıştım. Kalmıştık. Kalmıştılar.

Bir buharlı geminin kazan dairesine iner gibi inerdim soho'ya. Orospular, eşcinseller ve işadamları ve sanatçılarıyla ve tüm saygınlığıyla turistlere kapılarını açardı. Picadilly'de dünyanın en güvenli meydanında yürürken, bir arka sokakta, bir serserinin bir anda, bıçak darbeleri ile karşılaşma riskini alarak dalardım soho'nun ara sokaklarına. Kokularını hiç sevmediğim Çin lokantalarının önlerinde adımlarımı sıklaştırırdım. İçgüdülerim adımlarımı yavaşlatırdı, sex shop'ların ve pis kokulu peep-show dükkanlarının vitrinleri ile göz göze geldiğimde. Pis ve çekici kokularına hiçbir zaman kendimi bırakamadım... Cesaret edemediğim sınırları, birkaç metre ötede rahat koltuklarına gömüldüğüm, plastik sinemaların maceralı filmlerinde aştım. Cafelerinde bir kahvelik molalar verirdim. Tek tek oturulan masalarının arasında kendime tek bir yer bulurdum, otururdum. Elimden hiç eksik etmediğim bir kitap ya da bir gazetenin içinde kaybolurdum.. Yalnızca kahve fincanı ağzıma giderken başımı yukarı dikerdim.. Cankurtaranlarımızdı kitaplar, gazeteler ve turistik postcartlar... tek dostlarımızdı. Tek dostlarımdı... Dostların boşluğunun doldurulamayacağını Londra öğretti bana. Ve yalnızlığa mahkum bir şehirde yalnızlığa mecbur olmanın o büyük hüsranını. Anadolu'nun bağrından Ankara bozkırından gelirken bilemezdim elbette.. Bir gün Portebollo yakınlarında bir zenci kadının oda arkadaşım olacağını. Ve bir sabah yattığım odadan tuvalete gittiğimde karşımda "merhaba" diyen 160 kiloluk, Sinbad'ın zenci cini ile karşılaşacağımı.

Meraktı beni geceleri "kulüp"lerin içine sürükleyen ve vuran davulların gürültüsüydü haplanmış İngiliz gençliğini tek neşelendirebilen. Şaşkınlıktı, aynı kulüplerin tuvalet duvarlarında "burada sevişmek yasaktır" yazısını ilk okuduğumda benliğimi saran. Ve ne yapacağını bilememezlikti benimkisi, işediğim pisuvarın yanında ihtiraslı çiftleri gördüğüm, öpüşen. Sınırları olmayan çıngınlıklara gebeydi yeraltında geçen Londra geceleri.

Gittim en delilerinden birine vuruldum. Ressam bir kadının, bir İrlanda barında gözlerimin içine bakışına tutuldum. Tutulduk... ve ilk onunla anladım aşkın, nefretin ve tutkunun tek dili konuştuğunu. Yabancı bir dili öğrenmenin en iyi yolu o dili konuşan birine aşık olmak demişlerdi, oysa. Oldum. Bir gece vakti Colhester adında bir kasabanın adını bile hatırlamadığım bir İrlanda barında uyanan tutkularımı bir süpermarketin tekerlekli arabasında unutum.

Kalem-kağıda değince ağlardım. Konuşmadım genelde, hep yazdım. Bir de fotoğraf çektim. Siyah-beyazdı hepsi. Tek odasını kiralayabildiğim kapkara bir evin içindekilerinin değil, açık penceresinin, havalanan perdesi... Sık ağaçlı yemyeşil parklarında sincaplara ekmek vermekten sıkılınca ya da bir sokak cafesinde kahvemi yudumlarken konuşacak kimse bulamayınca, yalnızlığımdan utandım. İşte o anları binlerce kilometre ötedeki dostlarıma yazdığım mektuplarda anlattım. Siyah-beyaz fotoğrafları mürekkep bulaşmasın diyerek mektup kağıtlarının arkasında sakladım.

Londra koskoca, yağmurlu, ıslak bir yalnızlıktı, çoğu zaman önümde duran. Merkezleri dönerci dükkanlarıyla dolup taşan ve Covent Garden adlı bir meydanında şen soytarılarıyla şen kahkahalar attıran. Londra'nın en çok silah taşımayan polislerini sevdim. Kayboldum, yol sordum, arabalarına bindim. Ve "lütfen" kelimesinin ve "teşekkür ederim" kelimesinin ve "pardon" kelimesinin ve "özür dilerim" kelimesinin ne kadar önemli ayrıntılar olduğunu.

Ben ilk kez bu şehirde kendi kendimi dinledim. Kendi kendimden sıkıldım. Kendimden kaçtım. Kurtulamadım. İlk kez yalnızlığa mecbur kaldım. İlk kez ırkıma, dinime, oturduğum eve, yaptığım işe aldırmadan benle "ben" olduğum için konuşan dostlara rastladım. İlk kez dünya'nın ne kadar küçük olduğunu keşfettim. Ve anladım bizim Türkiye'yi ne kadar büyüttüğümüzü ve Misak-ı milli sınırlarının dışına bakmadan umarsızca yaşadığımızı.

Londra-İstanbul uçağına elimde kitaplarla değil Türkiye'deki sevgilimin istediği Wegwood tabaklarla bindim. O tabaklarda (belki de Londra yüzünden) hiç yemek yiyemedim. Ve belki de Londra'nın o adsız yalnızlığına alıştığım için sevgilimi nişan yüzüklerini aldıktan sonra terk ettim...

Yerli Filmlerden Yalnızca Sesiyle Tanıdığımız Sevim Şengül Anlatıyor:

*** Şarkı söylemeye nasıl başladınız?**

- "Ben bir sinemada kasiyerlik yapıyordum. Oraya Abraka - Dabra diye bir sihirbaz geldi. "Beni de alsana" dedim. Adamcağız şöyle bir baktı, gencim tabii, 14-15 yaşlarında o zaman. Onun kadrosuna girdim önce, şarkıcı değil, sihirbaz kadrosuna, ondan sonra rahmetli Hasan Tikofiş gördü beni... Bir konserde şarkı söylettirmişlerdi bana. "Kızım" dedi, "Sen bu işleri yapamazsın, gel ben seni şarkıcı yapayım" dedi. Galatasaray'da bir gazino vardı, Turkuaz diye, Gönül Yazar Taş Bebek diye çalışıyor orada, Gönül Yazar programı bırakmış kaçmış, o zaman ben de güzelim, beni koydular yerine. 1971'e kadar çok güzel yürüyordu işim. Ayrıca dublaj yapıyordum. Türkan Şoray, Filiz Akın, Hülya Koçyiğit, Muhterem Nur, Fatma Girik bunların hepsinin şarkıları ben okudum Türk Sinmasında. Hem onu okuyordum, hem de plak yapıyordum, aynı zamanda Maksim'de Zeki Müren'le Behiye Aksoy'la çalışıyordum. Yani şöhret basamaklarının sonuna gelmiştim ki bir trafik kazası beni yıktı."

- "Adana'ya, Mersin'e programa gitmiştim. Arabamız uçurumdan yuvarlandı, dört takla attık, benim omurga kemiğim kırıldı, dört sene Etiler'deki evimde yatmak zorunda kaldım. O zaman böyle banka faizleri de yoktu, annem dul, kızım okuyor, bankadan paraları aldık aldık, yedik. Hizmetçimle şoförüme kıyamadım, çıkaramadım. Paraları da bitirdik, evleri de sattık. 4 sene sonra ayaklandım ama aynı işi bulamadım."

- "Ankara'ya gittim ve sanat hayatım söndü. Tanınmış bir kulüp sahibi ayağımdan vurdu beni. Kıskançlık yüzünden. Ondan sonra gazinocular hiç iş vermediler.

Sonra Gönen'e gittim. Bir arkadaşım bir gece kulübünde çalışıyordu. Bir arkadaşım bir gece kulübünde çalışıyordu. Oraya bir takıldım, on senemi verdim. Gönen'i çok sevdim. Geceleri o gece kulübünde program yapıyordum. 10 sene sonra İstanbul'a döndüğümde herşeyi kaybetmiştim. 'Geç kalmış' olmuştum."

*** Kimlerle birlikte çalıştınız, dostluklanız da bu şanssızlıklardan etkilendi mi?**

- "Meselâ Türkan Şoray'ın Karagümrük'ten arkadaşıyım ben. En çok dublaj yaptığım bir hanımdır. Telefonuna kaç kere not bıraktım. Durumumu söyledim, tükendim yardımını rica ettim, ya notu almadı ya da.

Selâmi Şahin'i aradım da bir gün 'vallahi ber kasedime zor para buluyorum Sevim abla' dedi ki, evime kadar gelip 'şarkımı okur musun abla' derdi, 'Sen Orhan'la (Gencebay), İbrahim (Tatlıses) zengin, onlara git' dedi.

'Ben dilenci miyim, aşkolsun sana Selami' dedim.

Şimdi hiçbiri aramıyor, sağolsun geçenlerde Yıldız Tezcan geldi hastaneye. Televizyoncuları getirmiş, Hastane Kapıları diye, yarım saat program yaptırdı. Türkan Şoray'da gösterdiler ama Türkan hanım yine aramadı. Çok kırgınım. Ayakkabılarımı taşıyan menajer yardımcısı Kamuran vardı şimdi Mazzez Abacı'nın menajeri. Kaçtır arıyorum, çıkmıyor telefona. Ben ondan ekmek istemiyeceğim ki, sadece 'Muazzez hanım jübileme gelir mi' diye konuşacaktım. Unuttular ayakkabılarımı taşıdıkları turnelerde İbrahim Tatlıses duymadı belki, bilemiyorum.

Yalnız Ümit Utku'ya çok teşekkür etmek istiyorum. Onun sayesinde emekli oldum. Hiç olmazsa hastanelerde bakılıyorum. Aldığım parayla da geçinmeye çalışıyorum. (15 milyon maaş) O da olmasa mahvolmuştum. Bir de geçen sene Dedeman Otel'de bir geceye çıkardı beni, inanın millet ayakta alkışladı. Hayır ben çıkamaz mıyım televizyonlara, gecelere. Çıkanları görüyorsunuz işte."

*** Şu an nerede kalıyorsunuz?**

Şimdi emekli maaşımla, bir odada oturuyorum. Mutfak bile yok. Bahçe içinde eski bir ev, herkesin kendine özel birer-buçuk odası var. Yalnız yaşıyorum ama 15 tane kedim var. 4 tanesine içeride bakıyorum. Komşularla da kötü oluyorum kediler yüzünden. Kedi seviyorum diye kızıyorlar, hakaret ediyorlar. Kovamıyorum hayvanları, kapıya geliyorlar.

Bazen düşünüyorum, ağlıyorum, 'hiç olmazsa' diyorum 'o Beyoğlu'nda sokaklarda kalan daha büyük şöhretler var, sen ikinci sınıf bir oteldesin Sevim' diyorum. 'Televizyonun var, divan var, divan var orada, gece yatak oluyor, gündüz koltuk, bir de sobam var, oturuyorum."

*** Unutulmayan bir şarkınız var mı?**

- "Türkiye'de çok sevilen bir bestem var. Mehtaplı gecelerde hep seni andım."

*** Sağlığınız nasıl?**

- "Şu anda bende kalp var, şeker var, üre var, kansızlık var, bir de bunlar yetmiyormuş gibi safra kesesinde taş var. Bakmayın ayakta olduğuma.

Ankara'da üç Cumhurbaşkanı elimi öptü. Cemal Gürsel, Cevdet Sunay ve Nihat Erim ve Muhafız Alayında askeriye tarafından takdir edilmiş bir sanatçıyım. Öyle olmasına rağmen beni bir köşeye attılar. Şu an hiçbir şeyim yok. Sıfıra sıfır elde var sıfır."

- "Şimdi de söyleyebilirim ama saha veren yok, sahneye çıkaran yok. Meselâ Müzeyyen Abla (Senar) çalışıyor. Türk Sanat Müziği nostalji olmuş durumda. Bana bir nostalji kasedi bile yapsalar şu an tutulur. Benim de unutulmamış, yaşlılar tarafıdan bilinen bir ismim var.

Etiler'de üç dairem vardı. Çalıştığım parayı şoförüm toplardı, sayamazdık. Bugün bana çok ağır geliyor jübile filan ama ayıp bir şey değil, o bakımdan utanmıyorum."

- "Bana ufak bir jübile yapsınlar. Zenginlik istemiyorum, 500 milyon toplasam 10-15 milyona ufak normal bir daire tutarım."

İşte olacaksa olacak, olmayacaksa gidip köprüden aşağı atacağım kendimi. Vallahi o evden iğrendim. Lanetlenmiş bir sanaçıyım galiba.

Hiç ümidim kalmadı. Sanki o günleri yaşamamışım gibi, rüya gibi geride kaldı."

Süveyda Ahker

Akşamsefası

Güzel insan Ferruh

Erdem Özkalkışlar

ŞEHİR AŞKİYASI

Yaşasın 31

"Ares yol aldı Trakya'ya doğru,
gülümser Aphrodite de Kıbrıs'a gitti, Paphos'a,
kutsal bir koru, tüten sunaklar vardır ya, işte oraya,
Üç Güzeller yıkadılar orda onul ve oğdular ölümsüz tanrıların
bedenini parlatan yağlarla,
güzelim rubalar giydirdiler, gözlere şenlik."

Homeros, Odysseia

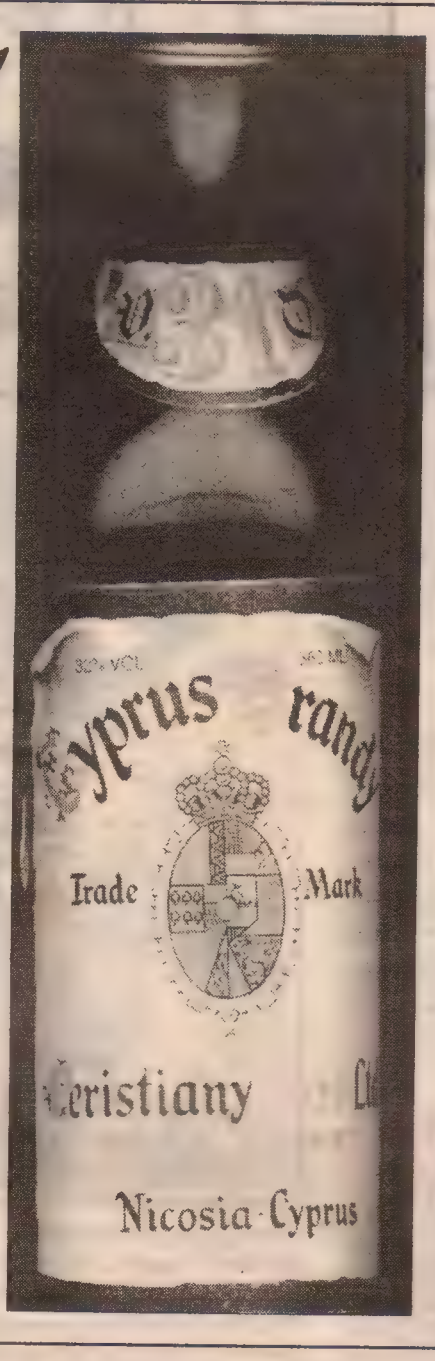

Söylemesi ayıp, "31", Güney Kıbrıs'ta Rumlar tarafından yapılan ismi kadar özgün bir Kıbrıs Konyağı'dır. Kuzey'de bulundurulması, imalatı ve içilmesi, "ilgililerce!" yasaklanmıştır! Ne ki lokantalarda, "görülen lüzum üzerine" komşu şişelerin içinde, illegal olarak Kıbrıslı Bekri'lere, serabi şarapçılara, içkibazlara sunulur. Yasakcı bölücüler, yani devlet zevatı ise özellikle 31'i tercih ederler. Oysa yasalara göre evde 31 bulundurmanın, gümrük kapılarından kazara bir şişe 31 çıkarmanın cezası 5 yıl hapistir.

İlginç olan, Türkiye'de argo/porno çağrışımlar yapan 31 rakamının, "Doğusu ve Batısı olmayan ülke"de yani Kıbrıs'ta bir içki markası olması sorun yaratmaz. Tersine, doğanın/tanrının; "bir kulum fazla olsun" diye yarattığı insanlar için söylenen; "31 olsa çekilmez" sözünün tersine, Kuzey Kıbrıs'ta hergün illegal olarak "31" çekilir. Her iki 31'in benzeşen yanı; her ikisinin de illegal çekilmesi, legal keyif alınmasıdır.

Eyva Brodi ise, Kıbrıslıların kadeh tokuştururken kullandıkları vazgeçilmez bir Adasözü'dür. Ada sahillerinde, aşk ve meşk sofralarında, sınırdan illegal geçmeyi başarmış cümbüşlerin eşliğinde söylenen beraber ve solo şarkılardan oluşan fasılların vazgeçilmez nakaratı gibi tınlayan, "Eyva Brodi"nin en yalın anlamı; "birinci'nin şerefine"dir. Mecazi anlamı ise; "her seferinde birinci kadehe", "Yaşasın birinci kadeh, birinci kadehin tadı hiç bitmesin"dir.

Eyva Brodi üzerinde değişik okumalar, ayrıntıya yolculuklar yapılabilir. Bu güzel tınılı deyim; ilk an'ın, ilk anı'nın, ilk çınlama'nın kavramı gibi de algılanabilir. Ne ki; an'dan çok sürecin, aşkuzun akdeniz gecelerinin, meşkuzun maviliklerin; ömrü su gibi uzun dokunaklı dokunmaların, tabusuz ve mülksüz uzatmalı aşkların imgesi gibidir.

Eyva Brodi kavramdan çok Akdenizli ve Ahdenizli bir imgedir...

Erkekler için, sürekli, birinci kadehin adını anarak, ilk olanı şımartarak kadeh kaldırmak; yasemin kokulu mekanlarda bekleyen Adalı Aphrodite'ler, "kızacak ne var canım, henüz birinci kadehteyiz, sarhoş olmadık ki..." demek gibidir. Bu nedenle Eyva Brodi; sarhoşluk, sermestlik durumu olan "aşk hali" karşısında, "ayık kalmaya" vurgu tınısıdır.

Kıbrıslı şair Faize Özdemirciler'in, "bir asma talvarına sarılır ezilirdi üzümler/ damla damla doksan derece alkol akardı bahçelere/ portakalların sarhoş olup savaş çıkardığı zamanlarda/ sen nerdeydin söyle?" dizelerinde olduğu gibi, yanlış insanların portakalları kışkırtıp savaş çıkardığı, savaş taktiklerinin ve stratejilerinin hayatı belirlediği ve neredeyse ümitsiz vaka haline getirdiği bir coğrafyada "içki ve aşk taktiklerinin/stratejilerinin" de olması doğal değil midir?..

Savaş'ın yangınları üzerine bir kova Akdeniz dökmek ve doyasıya 31 içmek için Ada Sahilleri'nde bekleyen şarkılara konuk olmaya ne dersiniz? Ortasından ikiye bölünerek, "yarım ada" haline getirilmiş, içi aşk dolu bir Adacık'ta, "yarim ada"da, Eyva Brodi diyerek sermest olmaya ne dersiniz?

Rumuz; 31... İşaret, Eyva Brodi... 31'in şerefine... Nice 31'lere...

Dünyanın bütün 31'leri birleşin!..

SEZAİ SARIOĞLU

Aphrodite'nin Ares'le sevişirken demir parmaklıklarla çevrelenmesiyle birlikte, Ada'ya kaçmasından sonradır ki, AŞK sanki hep SAVAŞ'a yenik düşmek durumunda kalmış, AŞK'ın karşılığı BARIŞ da aynı kaderi paylaşmış gibidir... Keşke Kıbrıslılar birbirlerini suçlamak yerine Aphrodite'yi suçlasalardı diyesi geliyor insanın!...(?)

Kıbrıslıların en sevdiği içkilerden biri Zivaniya 90 derece alkoldür. Zivaniya, "hile kabul etmeyen, hilesiz içki" olarak tanımlanabilir. Beyaz sultani üzümden yapılan Zivaniya'ya su koyulunca beyazlamaz. Çünkü; Zivaniya, aslına sadıktır, değişip dönüşmez, kendini inkar etmez, kılık değiştirmez. Kıbrıslılar için Zivaniya hem ilaçtır hem de ilaç gibidir. İlaçtır, çünkü soğuk algınlıklarında Zivaniya içilir. İlaç gibidir, çünkü Kıbrıslılar madeni tabaklara döktükleri Zivaniya'yı yakarak üstünde büyük bir keyifle pastırma, kahve pişirirler. Aynalar ve camlar Zivaniya ile silinir, parlatılır; böylece Zivaniya romantizme hizmet eder.

Akşamsefası

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Özdemiroğlu

Vedat Bey, *kuklaları pek sever. Kuklacıları da önemser ve zaman zaman onlarla sohbet eder. Yoksul mahallelerine gidip, çocuklara bizzat kukla oynattığı da olmuştur. Bir rivayete göre, bu sevginin kökeninde, Vedat Bey'in dünyaya geldiği anda, tüm kuklaların kendiliklerinden ayaklanmaları yer almaktadır. Gerçek midir? Kimseler bilmez.*

Yürüyen Yeşil Adam

(y e n i m a c e r a)

Vedat Bey, bir uçak yolculuğu yapıyordu. Doğrusu, sıkıntılı bir seyahatti. Önce uçak, dört dakika rötar yapmıştı. Sonra da, hostesler toplu halde Vedat Bey'e arkadaşlık teklif etmişlerdi. Vedat Bey, inanılmaz bir nezaketle reddetmişti.

Zaten bu olaylardan dolayı canı sıkkın olan Vedat Bey, yanında oturan esmer bombanın yakın ilgisi üzerine iyice gerildi. Gerçi hoş bir hanımdı, **Kanlı Nigar**'daki **Türkan Şoray**'ı epeyce andırıyordu ama Vedat Bey'in canı sadece bulutları seyretmek istiyordu. Başka birşey değil: Sadece bulutları seyretmek.

Bomba Hanım, başını Vedat Bey'in nefis dizine dayadığında, Görkemli Beyefendi, artık tahammül edemeyeceğini anladı. Pilot kabinine girdi, bir paraşüt rica etti, tabii ki verdiler, paraşütü bağladı ve atladı.

Havada ağır ağır süzülürken, bulutları doyasıya seyredebildiği için mutluydu. Sonra kuşbakışıyla, küçücük bir köye inmekte olduğunu gördü. O köyün **"Gitmesek de, görmesek de bizim olan uzaktaki köy"** olduğunu hemen anladı. (Daha sonra yapacağı titiz bir araştırma, bu hissinde haklı olduğunu gösterecekti.)

İndiğinde, tüm köy halkı çevresinde toplanmıştı. Vedat Bey, hepsiyle tokalaşıp tanıştı. Köy berberi, Vedat Bey'i tanıdı: Yıllar önce, karaya vuran yaralı bir yunus balığını Vedat Bey'in okşayarak tedavi etmesini içeren gazete haberini kesip aynasına iliştirmişti. Dükkânına götürüp sararmış küpürü gösterdi Görkemli Adam'a, sonra da güzelce traş eti.

Akşam, Köy Muhtarı, Vedat Bey'e yemek verdi. Köyden genç ve güzel bir hanımın kendi tasarımı olan çorbasını zevkle içti Vedat Bey. İkinci tabağını kaşıklarken sordu:

- Hakikaten enfes. Adınızı öğrenebilir miyim?

- Bana Ezo Gelin derler.

- Bu çorbayı, olabildiğince tanıtacağıma söz veriyorum Ezo Hanım. Üstelik sizin adınızla, **Ezo Gelin Çorbası** olarak tanınacak! (Sözünü tutup tutmamadığını siz sayın okuyuculara bırakıyoruz.)

Gece, İhtiyar Meclisi'nin odasında köy çocuklarına kukla oynattı. Bu gösteriyi yaşlılar da keyifle izledi.

Sabah, oradan ayrıldığında köyün adı **"Vedatköy"** olarak değişmişti.

GÖLGELER ADASI

Oya Gürel

Bir yokmuş,bir daha yokmuş...

Olmayan bir zamanın olmayan bir boyutunda, yokolanla yokedenin buluştuğu, hiçlik enlemiyle hiçlik boylamlarının kesiştikleri bir noktada, tüm yokluklara inat, bir adacık varmış...

İnatla varolan adacığın üzerindeki canlılar ise, onca yokluğun yoğunluğuna karşı koyamadıklarından gölge olmaktan ileriye gidemiyorlarmış.

Gerçi masal kitaplarından birinin en son sayfasında bir dipnot olarak, "varolan" adacığın "gölge canlılarının", peri padişahının oğlunun gökten üç elma düşürdüğü, yedi başlı ejderhanın yedi başını birden bir kılıç darbesiyle yere indirip güzeller güzeli sultanı kurtardığı zamanlarda kanlı-canlı, etten-kemikten olduğu yazarmış ama, adacığın üzernde birbirine karışmış anlamsız gölgelerden başka bir şey göremeyenler, bunun, "Binbir Gece Masalları"ın en saçma, en gereksiz bölümü olduğunu düşünür, güler geçerlermiş...

Ama gizeminden midir bilinmez, tüm yoklukların kesiştiği noktada varolan gölgeler adası, gene de etle, kanla, canla beslenen "gerçek canlıların" ağzını sulandırırmış.

Sulandırırmış sulandırmasına da kimsecikler, onca gölgeyi oluşturan "şey"lerin ne olduklarını, nereye gittiklerini sormaz, sormak da istemezlermiş. Oysa, masal kitaplarından birinin o en son sayfasındaki dipnot, ne binbir gece masallarına eklenmiş gereksiz bir parça, ne de gülünüp geçilecek bir saçmalıkmış...

Hiçlik enlemiyle hiçlik boylamlarının kesiştiği noktada, inatla varolan adacığın üzerinde dolanan "Gölge canlılar"ın kendilerince bir yaşam sürdürdüklerini, yokluklar arasında varolan adacığın ot bitmemiş topraklarını ekip biçtiklerini, 'meee'lemeyen koyunlarını kırktıklarını, 'möö'lemeyen ineklerini sağdıklarını kimsecikler bilmezlermiş.

Zaten, gölge canlıların insan mı, kedi mi, köpek mi, kuş mu, yılan mı, çıyan mı, tavşan mı olduğu kimsecikleri ilgilendirmezmiş... Nasıl ilgilendirsin ki... Kanla, canla, etle beslenen insanlar kendi gölgelerinin bile ne yaptığıyla ilgilenmek zahmetine katlanmazken, yoklukları su götürmez, gölge canlılarla mı uğraşacaklar?

Kimbilir, kim bilmek ister ki, doğurup, ölebileceğini, ölenin ardından gölge gözyaşları dökebileceğini kim bilir? Kimbilir gölgelerin kedi-köpeklerle dostluk kurabileceğini, gölgelerin üzülüp sevineceğini, acı çekeceğini, kimbilir ki kanla, canla, etle beslenenlerin kılıçlarıyla bölüp ortasından ayırdıkları o ot bitmeyen düzlüklere gölgelerin, kılıç izlerinin inadına, bölünmemiş bir ip gerip üzerine tertemiz yıkadıkları çamaşırlarını asmak istediklerini... Ortasından bölünmüş, yokluk enlemiyle yokluk boylamlarının kesiştiği noktada inatla varlığını sürdüren adacığın üzerindeki gölge canlıların, bir gün, adacıklarının inadına sarılmak isteyebileceklerini kimsecikler ne bildi, ne de bilmek istedi...

Varsa-yoksa, inatla varolan adacığın o ot bitmeyen, görünmeyen gölgelerinin dolaştığı bembeyaz topraklarına taktılar kafalarını... Oysa gölgeler var... Kanla, canla, etle beslenenlerin sadece ışık, güneş vurduğu anılarda görünen gölgelerinden öte, karanlıklarda bile var...

Ve, yokolanla yok edenin buluştuğu, yokluk enlemiyle yokluk boylamlarının kesiştiği bir noktada, peri padişahının gökten üç elma düşürdüğü, yedi başlı ejderhanın yedi başını birden bir kılıç darbesiyle yere indirip, güzeller güzeli sultanı kurtardığı zamanlardan bu yana yaşadıklarını geride bırakarak, "Peter Pan" gibi kendilerini asıllarının ucuna dikmeye çalışıyor ve kanla, canla, etle beslenenlere "Gölgelerin gücü adına!" sesleniyorlar: "Hey!... Biz de varız, buradayız... Söylenecek sözümüz, biçilecek otumuz var!.."

Muhsin Kızılkaya

KÜRDİLİHİCAZKÂR

"Ayının Bildiği Onüç Kelime, Onüçü de Armut Üzerine."

"Yürüyen dangalak, oturan on entellektüelden daha iyidir."

Lacques Audiberti

Bu köşede yazı yazmaya başladığım günden beri, hep kişisel şeylerden sözedip duruyorum. Bir zamanlar yaşadığım, bir kısmı anı olmuş, bir kısmı hâlâ sürüp giden bir takım hadiselerden... Tanıdığım insanlardan, karşılaştığım olaylardan...

1980'den sonra milletçe girdiğimiz huzur ve barış ortamında, "birey" diye bir kavram girdi hayatımıza. Olur olmadık zamanlarda, doğru-yanlış, her yer ve zamanda, hepimiz kullanır durururuz bu kavramı. Kimimiz "bireyselleşememenin sıkıntılarından" dem vururken, kimimiz de "birey"le "bireyciliği" karıştırırız.

"Birey olabilmeyi" olumlu buluyorum, "bireyci" olmayı tehlikeli bulduğum kadar.

Nedense, "ben" demekten çekinir, korkarız. Yaptığımız bir şeyi, tek başına yaptıysak bile, onu toplumsallaştırır, çok kişi hep birlikte yapmışız gibi "biz yaptık" deriz. Bunu en çok mafya babaları ve polislikten bakanlığa mancınık marifetiyle fırlatılmış adamlar yapar sık sık. Kendilerini bir ordu olarak gördüklerinden olsa gerek.

Gazeteciliğe ilk başladığım zamanlarda, bu yaygın inanıştan dolayı olsa gerek, röportajlarımızda birinci tekil şahıs zamiri kullanmamıza kolay kolay izin vermezlerdi. Olaylar toplumsaldı, haberin formatı vardı (4 N kuralı, yoksa 5 miydi?), bu formatın dışına çıkamazdın. Bir haberin veya röportajın içine, "ben gittim, ben gördüm" gibi şeyleri yazabilmen için, büyük adam olman gerekirdi. Ya rüştünü ispat etmiş bir röportajcı veya köşe olmuş bir köşe yazarı yapabilirdi bunu... Bunların dışında, mesleğe yeni başlamış toy bir muhabirin, "gittim, gördüm" gibi şahsi figürler yapmaya hakkı yoktu.

Yazı yazmaya başladığım anda Halit Çapın bana, "oğlum, yazılarında da korkmadan ben de" dedi. Cesaretimi topladım, Halit Abi'nin öğüdüne uydum. O gün bu gün, yazılarımda da korkmadan "ben" diyorum.

"Biz"in yerine "ben"i koyuyorum, kendime tek kişilik bir toplumsal "benlik" veriyorum. Birey olmayı öğrendiğimizde, toplumsallaşabileceğimize inanıyorum. (Gerçi bu mevzu Sosyolok Ecevit'in alanı, ama beni hoşgörsün, kaptırmış gidiyorum. Zaten biz toplum olarak, yukarıda kurduğum cümleye benzer cümleler kuramadığımız için, üstadın da gayet veciz bir şekilde buyurdukları gibi, ikinci bir Engin Noyan yetiştiremiyoruz!)

İnsan ne yaşarsa onu görür. Başından geçenler, yaşadıkları, tanıklıkları toplumsallaştırır onu. Siyaset bilimcilerinin, "siyasal toplumsallaşma" kavramıyla formüle ettikleri "bireyin gelişim süreci"ni insanın yaşadığı hayatla sınırlıyorum. Gerisi mi? Gerisi muayileleri geniş, hayal dünyaları engin denizler gibi uçsuz bucaksız romancıların işi... Onların dünyasını çekici bulsam bile, onlar gibi hikaye uyduramıyorum. Ne kadar uydursam bile yaşadıklarım, tanıklıklarım gelip dürtüyor beni, hayat gerçeğin aynasıdır, aradığın bütün gizler orada, bak anlatacağın falan zaman, falan tarihte yaşanan küçücük bir şey, bir çok şeyi anlatmaya yetebilir, bırak, kurgu hikaye yazan çok kişi var, sen ıskalananlarla uğraş, nasılsa bu memlekette önemli adamlar bile kendilerini önemsemiyor, anı yazma geleneği yok bu toplumda, tanıklıklar kısır, anlat yaşadıklarını, gördüklerini, günün birinde balık bilmese halık bilir der dururlar bana.

Böyle zamanlarda geçerim makinenin başına, yine aynı mevzuya gelir takılırım. Hani başlık yaptığım Kürtçe ata sözünde olduğu gibi, meğerse sadece on üç kelime biliyormuşum, tıpkı masum, gariban ayı gibi, onları anlatır dururum.

Söz ayının kültür düzeyi ve bilgeliği mevzusundan açılmışken, çok zamandır bir vesileyle anlatmak istediğim bir hikaye var, onu anlatayım istiyorum. Hikayenin içinde saklı bir mesaj var mı, gizli bir takım ritüeller saklanmışlar mı bir yerlerine, bilmiyorum; onları Umberto Eco bilir, ben onu sadece, düz bir hikaye olarak duydum rahmetli Adem dayımdan. (Rahmetli dayım Eco'yu tanımazdı, simgelerle uğraşmayı da bilmezdi, göstergebilim deseydim, hafızasını kaybederdi.)

Onun anlatısından naklediyorum:

"Ayı her gece mısır tarlamıza giriyor. Bir değil iki değil. Ağostus ayı, gökte hilal bir tepsi gibi, ortalık aydınlık mı aydınlık, gündüz gibi. Ayı bezdirmiş bizi canımızdan. Canım mısırlar adam boyunda boy atmış, pek yakında gireceğiz tarlaya mahsulü kaldıracağız. Ama bu gidişle mahsulü ayı midesine kaldıracak. Bu işe bir çare bulmalıyız.

İki kişi karar aldık. Aldık mavzerlerimizi, gittik tarlanın kenarındaki çalılıkların arasında saklandık. O gece ahdetmişiz, ayı gelirse vuracağız! Gecenin bir vakti uslanmayan ayı, peşinde altı yavrusuyla çıkıp geldi. Ama önce, tarlanın kenarındaki ahlat (yabani armut) ağacın altında durdu. Yerdeki ahlatları yediler hep birlikte. Sonra ayı, yavrularını cenahına topladı. Hepsini küme yaptı ve ağaca tırmadı. Çıktı ağaca, sallamaya başladı. Yere bir sürü ahlat düştü. Yavruları saldırdılar. Ayı bu, ağır hayvan; aheste aheste ağaçtan indi, indi ve gördü ki, yavruları bütün ahlatları yemiş. Kızdı, hırladı ve tekrar ağaca çıktı. İkinci defa da aynı şey tekrarlandı; ininceye kadar yavruları ahlatları yiyip bitirdiler.

Biz pür dikkat seyrediyoruz.

Ayı bu kez ne yaptı biliyor musunuz?

Başladı tırnaklarıyla toprağı kazmaya. Kazdı kazdı, hırsla, kocaman pençeleriyle avuç avuç toprak çıkarmaya başladı, kocaman bir çukur açtı, biz seyrediyoruz. Kazdığı çukura teker teker yakaladığı yavrularını gömdü. Üzerlerine toprak örttü ve gayet sakin ağaca tırmandı. Ağacı salladı salladı. Ağaçta kalan son ahlatları da düşürdü ve yavaş yavaş indi aşağıya. Yere düşen ahlatları toplamaya başladı bir bir. Kocaman bir öbek yaptı bir yere. Ve yavrularını gömdüğü çukura doğru gitti. Üzerini örttüğü yavrularını çıkarmaya başladı. Ama nafile. Kazdığı çukurda bütün yavruları, toprak altında havasızlıktan ölmüştü.

Kendi eliyle toprak altına gömdüğü yavrularının ölülerini çıkartırken, uğultusu bütün köyü doldurdu.

Ayı insan gibi ağlıyordu. Bir yandan ağlıyor, bir yandan yine insan gibi, kafasından aşağıya kazdığı kara toprağı döküyordu."

Adem Dayım hikayesini burada keser, bir cümleyle yorumunu yapardı.

"Ayı aptal bir hayvan olduğu için, yavrularının havasızlıktan ölebileceğini hesaplamamıştı. Amacı, ahlatları yavrularıyla birlikte yemekti. Bu hikayeden alacağınız çok ders var, gidin düşünün ."

Gider düşünürdük.

Hâlâ düşünüyorum.

Valla bugün bile bir ders çıkarmış değilim.

Şimdi bu hikayeyi Borges yazmış olsaydı, metin çözümlemecileri, Umberto Eco'nun "örnek okur" dediği bir takım kişiler, kim bilir ne anlamlar çıkarırlardı.

Ama ben hiç bir anlam çıkaramıyorum.

Sadece on üç kelime biliyorum, onlar da oraya, o "yağmalanan coğrafya"ya ait, onları anlatıp duruyorum.

Akşamsefası

BEYOĞLU'NDA GARİBANIN OTOPSİSİ YAPILMAZ

Oktay Güzeloğlu

ZIMBA NAZIM

Ey gidi Zımzım Abi ey, ne çileli, ne hoş adamdın, hani sen marangoz cilacılığı yaparken, hem içkini içer hem de espirilerle cilanı sürerdin. Senin ham tahtalara can verişini keyifle izlerdim. Bir gün; artık "Sulu tatmin etmiyor, kuruya başladım, hem daha ucuza mal oluyor, 3 kişi otursan suluya para yetmiyor, ama iki cigara hepimize daha ucuza kafa bulduruyor" demiştin.

Çok kısa süre sonra da; "Kuru da kesmiyor, 'Tiş'e (Eroin) başladım" dedin.

Sana hiç bir şey diyememiştim: Büyüğümdün, abi diyordum, desem nolurdu ki, "Çocuk aklınla karışma sen, hayatı ne bilirsin?" diye bağıracaktın.

Sen hayatın boyunca kimseleri dinlemedin ki, dostun var mıydı bilmiyorum ki. Ama zannetmiyorum, çünkü hep yediğin kazıkları anlatırdın.

Ama bir şeyi unutamadım; akıl hastanesine götürülüşünü! Nasıl da bağırıyordun, "Ayıramazsınız beni yavru kedilerimden, ben onları HE-MAN yapacağım, dünyayı değiştirecekler!.." diyen, köpürmüş ağzını.

Mahallede, Tarlabaşı'nın, Beyoğlu Caddesi ile kesiştiği köşesinde yine TİŞ'ine devam ettin. Çünkü getirdiler, içeceğin kadarını içtin, üste kalan, payların fazlasının, parasını sana sattıranlara verdin. Senin bunalımlarından başlayan içiciliğin, başkalarına, namussuzlara, pazar oldun. İstemesen de ortak oldun.

Bir de; senin şırınga yaptırışına şahit olmuştum. Kendin iğneden korktuğun için, başkalarına yaptırdığın şırıngayla konuştuğuna; iğne yapılırken "Dumka da Dumka da" diyerek 9x8'lik ağzınla yaptığın darbuka ritmine, sanki yaşamla dalga geçiyordun!..

O an seni, savaşçı Afrikalı zencilere benzetmiştim. Esmer oluşunun da bunda payı vardı.

ZIMZIM; gömlek cebinde ve iki omzunda sürekli 3 kedi yavrusu, sırtında, kabzası çaputlarla sarılı eski Osmanlı Kılıcı, ve ağzında sürekli HE-MAN sözcüklü ve sokağın tam ortasına kurduğu küçük çay ocağı ile "HÜKÜMDAR" gibiydi, korkudan kimse ona yaklaşamaz, konuşamaz, soramazdı. Bütün dünyası, eroin ve 3 kedi yavrusuydu.

Arada bir yavru kedileri yere bırakır, çaput kabzalı kılıcını çeker, "BÜYÜYÜN LAN, BÜYÜYÜN", "DEĞİŞİN LAN DEĞİŞİN", "HE-MAN olun" diye bağırırdı. Çok sinirlendi mi de kedilerin kulaklarını keserdi. Dehşet sinema sahneleri gibi yaptığı olaylarla kendisinden korkanları bile güldürürdü.

Yaşamın keskin çarkları, masum marangoz cilacısını öyle öğüttü ki, 5 çocuklu evinden koparıp sokakların uyuşturucu tüccarlarının, hem müşterisi hem de en iyi, bulunmaz satıcısı yaptı. Çünkü deli raporlu, ceza görmeyecek mümessildi. Kendine verilen payı arttırmak için, esrarı kınadan, EROİNİ GRİPİN TOZUNDAN yapacak kadar uyanık!.. Uyuşturucu ile hiç bir zaman da yakalanmadı, hep KINA ve GRİPİN tozuyla yakalandı. Ne kadar doğruydu bilmiyorum!.

İğrenç yaşama dayanamayan ZIMZIM, "SOM ALTIN" vuruşunu, korktuğu iğneyi ilk defa, penisinin ucundan kendi vurarak, bu "CENABET" düyyayı terketti.

Bu tavrı ile Dünya s...mde, değil mesajını verdi.

Leb-i Derya Sayın

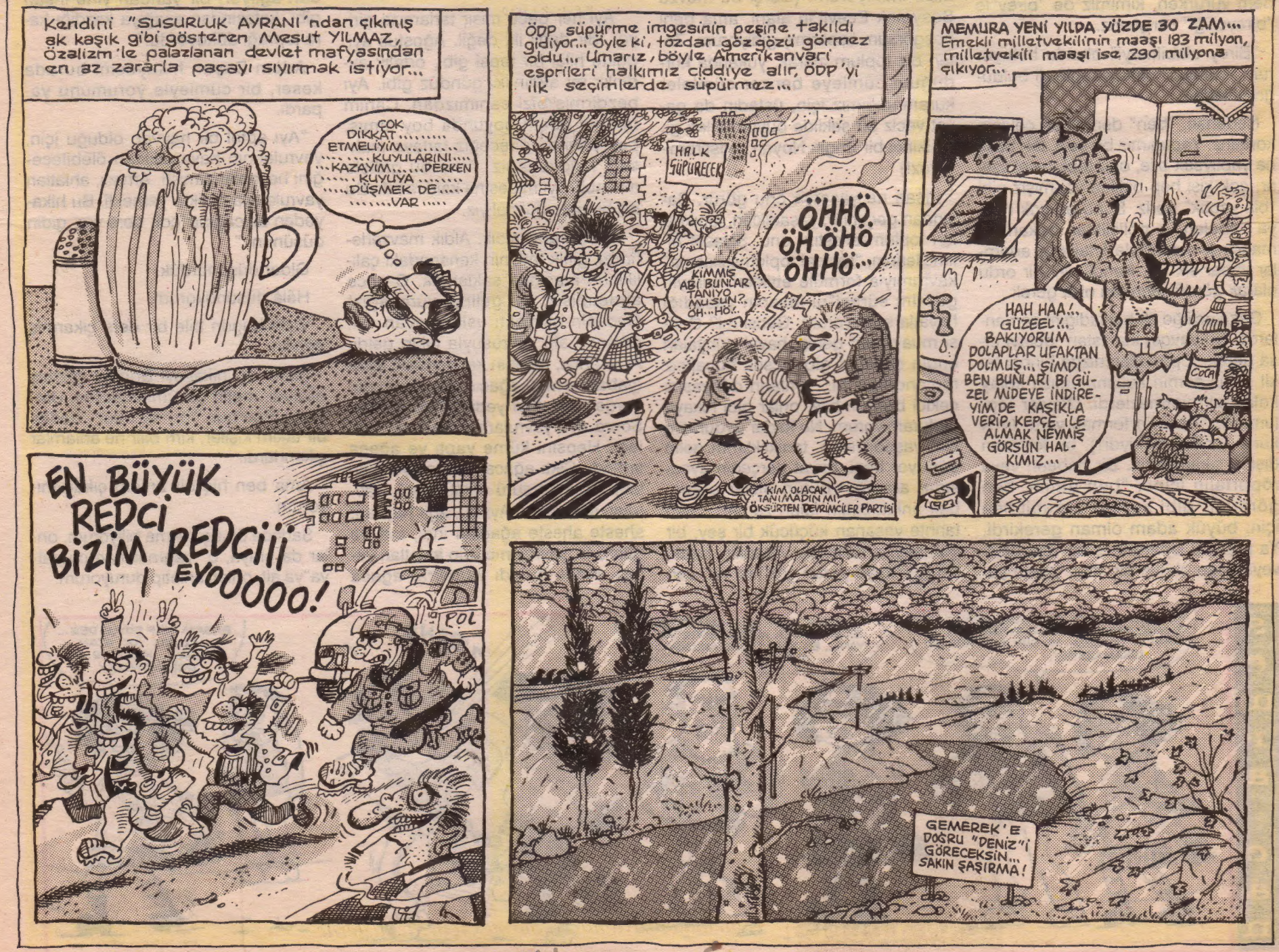

Akşamsefası

SİMO

Mihri Belli

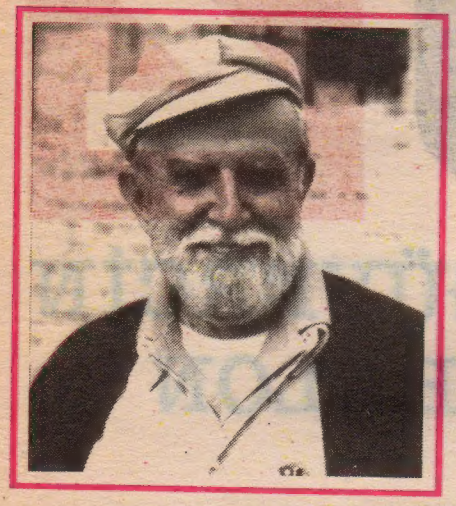

Simo ile akran değildik. Benden onbeş yirmi yaş büyüktü. Bandırma'lıydı. Beyoğlu'nda hem ev hem dükkan olan bir yer tutardı, iyi terziydi. Savaş yıllarında dostluğumuz ilerledi. İlerici fikirlere açıktı. Çok gençken Flammarton'u okumuş, özgür düşünceyi benimsemişti. Kiliseye gitmezdi. Eşi Talla'nın her pazar kiliseye gitmesini küçümseme ile karışık bir hoşgörü ile karşılardı. Ama Madam Talla'nın dindarlığı bizim davamızın başarıya ulaşması içni tanrıya yakarma biçimine bürünüyordu. O, Fener Kilisesi papazları arasındaki rekabetleri bir sağ-sol çatışması biçiminde yorumlar ve daima sol saydıklarından yana olurdu. Alenagoras gibi "Made in USA" bir patriarkı, bir türlü hazmedememişti. Materyalizmine karşın Simo'da "rızk", "helâl", "haram" kavramları eksik değildi. Tüccar dostları ona defalarca tüccar terzilik yapmasını önermişlerdi. "Para istemez boş raflara birkaç top koyalım. Satacağın her kupondan terzilikten kazandığından fazla kazanırsın" derlerdi. O, "Tanrı benim ekmeğimi terzilikten vermiş, öyle göz nuru dökmeden kolay kazanılan paradan hayır gelmez" diyerek reddederdi. İyi terziydi, iyi kazanırdı ve kazandığını yerdi. Altmışlı yıllarda hastalandı, çalışamaz duruma geldi. Ne başını sokacak bir evi vardı, ne de parası. Yunanistan'a gittiler. Madam Talia'nın ev terziliği yapan bir kızkardeşi vardı Pire'de. Onun yanında barındılar, kısa bir süre sonra da öldü.

Simo ihtiyarlayıp çalışamaz duruma geldiğinde bir Ege adasına yerleşeceklerdi. Ben de yazları onlara konuk olacaktım. Sahildeki kahvede oturup tavla oynayacaktık. Kurduğumuz hayal bu idi. Ancak iki ülkede de demokrasi olduğunda gerçekleşebilecek bir hayaldi bu. Gerçekleşmedi. O, cunta Yunanistan'ında, Pire'nin bir kenar mahallesinde hayata gözlerini yumdu.

Simo benimle olan dostluğu yüzünden çok çekti. İki kez karı-koca gözaltına alındılar, sorguya çekildiler. O çığırtkan akşam gazetelerinde resimleri çıktı; yalan yanlış başlıklar, haberlerle: "Komünistlerin Beyoğlu karargahı basıldı" gibi. Rum cemaatı onları fiilen afaroz etti. En yakın akrabaları selam sabahı kestiler. Bu uzun yıllar sürdü. On yıl, onbeş yıl. Bir iki istisna dışında Rumlar atölyesine ayak basmaz oldu. Türk müşterileri Simo'yu bırakmadılar. Herhalde onlar Rumlar kadar korku içinde değildiler.

* * *

Birlikte karşılaştığımız bir durumu ve Simo'nun tepkisini de anlatayım. Onun söyledikleri Yunanistan'da Türkiye'yi hasretle anan Anadolu göçmeninin ruh durumunu dile getirmesi bakımından ilginçtir.

Varlık Vergisi günleriydi. Bilindiği gibi Saraçoğlu Hükümeti Varlık Vergisini azınlıkları vergilendirme kanunu gibi uyguladı. Kanun 1942 sonlarında Almanlar Stalingrad'da iken kabul edilmişti. Saraçoğlu hükümetinin Alman zaferine hazırlığı yolunda bir önlemdi. Bu vesileyle Doğu Anadolu'da (Aşkale'de) azınlıklar için toplama kampları kuruldu. Yüzlerce, binlerce insan oralara sürüldü. Bu dönem buğday fiyatının birdenbire on katına hatta daha da yukarı yükseldiği dönemdir. Kentlerdeki savaş zengini karaborsacıya paralel olarak kırsal bölgede, o da kıtlıktan zenginleşme aracı olarak yararlanabilen bir "hacı ağa" sınıfı oluştu. Bunlar da büyük kentlerin eğlence yerlerinin parası bol müşterileri idi.

O sıra birkaç günlüğüne kıtadan İstanbul'a gelmiştim. Simo ile birlikte bir tavernaya gittik. Madam Simo öyle yerlere gitmezdi. Oturmuştuk ki, yan masada kavga çıktı. Hesap yüzündendi sanırım. Tatsız bir durumdu. Çıktık.

Yolda Simo şöyle konuştu: "Babam benim, Bandırma'da meyhaneciydi. Müşterilerimiz genellikle Türktü. Biz onları sayardık, onlar da bizi. Ben okuldan çıkışta gelir babama yardım ederdim. Çocuk denecek yaşta olduğum halde beni bile adam yerine koyarlardı. İçmesini, oturmasını, kalkmasını bilen yakışıklı, hovarda Türkler. İlk önce bizim okullar açıldı. Bize, "Siz Rum değil Yunanlısınız" dediler. "Büyük bir medeniyet kurmuşsunuz bu topraklarda, bu topraklar sizin. Türkler gelip gasptmişler." dediler. Kısaca, bize milliyetçiliği aşıladılar. Sonra Tüklerin okulları açıldı. Onlar da "Siz Kızıl Elma'dan geldiniz. Şu kadar devlet kurdunuz. Viyana kapılarına dayandınız, şöylesiniz, böylesiniz" diye milliyetçiliği aşıladılar. Sonunda birbirimize düşman kesildik. Ve dünyanın tadı tuzu kalmadı. Şimdi merak ediyorum: O güzel insanlar, o efendi Türkler, ne oldu? Bu pisler nereden çıktı?"

Simo'nun anlattığı o kuşaktan yalnız Rumlar değil, Türklerin de hasretle andığı, Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki Bandırma idi. Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş dönemi. Elbette ki o toplum da bir sömürü toplumu idi. Sömüren de vardı, sömürülen de. Ezen de vardı, ezilen de. Besbelli ki emekçi açısından özlemi duyulacak bir toplum olamazdı o. Simo'nun sözünü ettiği o güzel Türkler herhalde toprak sahibi varlıklı kimselerdi, yahut da bürokratlar. Ve Simo onlarla en sevimli anlarında, meyhanede içki içerken karşılaşıyordu. Çiftliklerinde bir ırgat olarak çalışsaydı edineceği izlenim herhalde farklı olurdu. Ama şu da var: Onlar hiç olmazsa efendi gibi içki içmeyi biliyorlardı. Yeni türedi takımı bu kadarını bile beceremiyordu.

Marks'ın "Bir an gelir gelişen üretici güçlere, yerinde sayan üretim ilişkileri ayak bağı olur, ve o zaman devrimler çağı başlar" anlamındaki ünlü sözü şu anlamı da taşır: Üretici güçler uzun boylu bir gelişme göztermediği sürece üretim ilişkileri ile uyum halinde oluyorlar ve öyle zamanlarda toplum sömürü toplumu olsa da, insanlar içinde bulundukları düzenin toplumsal ilişkilerinden doğan bilinçleriyle hayatı iyi kötü dayanılır sayıyorlar ve iyi kötü bir ahenk içinde yaşayabiliyorlar. Simo'nun sözleri, Yunanistan'daki Anadolu göçmeninin, ya da Türkiye'deki eski kuşakların Birinci Dünya Savaşı öncesi Türkiye toplumunu hasretle anışı, ya da örneğin Panait İstrati'nin "Kira Kralına" adıl eserinde seyyar satıcı Barba Yani'yi "Oğlum, bizim gibi küçük insanlar için bu dünyada yaşanabilecek tek ülke Osmanlı ülkesidir" şeklinde konuşturması değerlendirilirken Marks'ın devrimler hakkındaki bu tezi gözönünde tutulmalıdır. Uyumsuzluk yalnızca sömürülenlerin bilinçlenerek toplumu değiştirmek için harekete geçmeleri biçiminde belirmiyor. Uyumsuzluk her alanda dışa vuruyor. Eski değerler, eski ahenk yok oluveriyor, meyhaneler bile.

SUİKAST

Timur Perinçek'e varıncaya kadar herkes bir suikast merakına düştü. Olmuyor da değil. Hedefler iyi seçiliyor mu, o da belli değil. Bir kargaşadır gidiyor. Hiçbir hüsnikast yok, suikastın arasından Hüsnü çıkmıyor. Çünkü asıl kastedilen halkın hayatı. Ona suikast var. Suçluların araştırılması gerekir. ekmek-su-okul-yiyecek-giyecek... İşte, onlara kastediliyor.

Kim bu suikastçılar? Kim bunlar? Ama ağzımızla götümüz bir olup, nereye dayandığını bildiğimiz halde açık açık söyleyemiyoruz. Ben de halka bağırıyorum: Oyunuz nerde arkadaşlar? Sizi oyuyorlar, siz hâlâ oyunuzu veriyorsunuz..

ÇARŞAF

Yere bakan yürek yakan Meclis'e çarşafı sokacağız diyor da başka bir şey demiyor! Soksun be kardeşim. Çarşafsızların ne hayrını gördük ki?! Yanındaki hatuna baksın. Bence çarşafa dolanmış memleket hali içinde, çarşaflısı veya çarşafsızı, halledebileceği bir şey yoktur

CAN YÜCEL

BU İŞLERİ KİMLER YAPAR

(Ehramların yapılışı)

İsfenski, ayrı bir insan örneğidir.
Huzur, ruh, fikir ve birlik.
Beş tonluk taşları Berthold Brecht'in taşıdığı üzre,
Ki o zaman ne kaldıraç vardı, ne vinç
Köylüler sırtlarında taşıyamazlardı elbet
Onları taşıyan kölelerin ilahileridir
Emekçi ilahileri
Emekçi türküleri
Çölü yerinden oynatan
Kum fırtınaları
Yeni bir tanrısızlık yaratmak için.
Musiki nasıl da acı bir musiki
Yerleştirmek için o taşları yukarıya
Sonunda firavunları öldürmek için, dehlizlerde.

SAYI: 31
5 ARALIK 1996
PERŞEMBE

SAHİBİ:
ŞİMERA YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
adına Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni:
Metin ÜSTÜNDAĞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Kutlu ESENDEMİR

Öküz'e saman ve su verenler:
Altay MARTI, Aslan ÖZDEMİR, Atilla ATALAY, Ali EROĞLU Ayça ŞEN, Bahadır BARUTER, Bahadır BOYSAL, Can DÜNDAR Can KOZANOĞLU, Can YÜCEL, Can BARSLAN, Cezmi ERSÖZ, Cüneyt ÖZDEMİR, Deniz KUTLUKAN Derya SAYIN, Eflatun NURİ, Ender ÖZKAHRAMAN, Ercan SÜT, Engin TURGUT, Eşber YAĞMURDERELİ, Ferhan ŞENSOY, Fikret BEKLER, Gani MÜJDE, Güneri İÇOĞLU, Hacer YILDIRIM, Halil TURHANLI, Halit ÇAPIN, Haydar ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN, Kutlu ESENDEMİR, Mihri BELLİ, Mehmet ÇAĞÇAĞ, Mesut CEYLAN, Memed Erdener, Mesut KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ, Muhsin KIZILKAYA, Musa KART, Nihat GENÇ, Orhan PAMUK, Oktay GÜZELOĞLU, Ömer LAÇİNER, Semra CAN, Sezai SARIOĞLU, Sunay AKIN, Soner GÜNDAY, Tan CEMAL, Tuncay AKGÜN, Tuncel KURTİZ, Tuncer ERDEM, Vedat ÖZDEMİROĞLU, Yılmaz ERDOĞAN,

Sayfa Sekreteri
Aydın ŞAHİN,
Bayram USLU
Fikret ÖZDEMİR

Bilgisayar Tasarım:
Murat YÜCEŞAN
Cebrail ÖKÇU

Vesile ÖZDEM
Yasemin KALE

Montaj:
Kadri Çavuşoğlu

Satış:
Cüneyt AYDIN

İşletme:
Orhan AÇAR

Halkla İlişkiler:
Suzan ÇARK

Muhasebe:
Yaşar AKŞAHİN

Bina Görevlisi:
Yasin ADIYEKE

Tel: 251 42 44 - 251 57 54,
Fax: 251 52 67,
Baskı: Basmat
Dağıtım: Bir-Yay,
Adres: İstiklal Cad.
İmam Adnan Sok.
No:20 80800
Beyoğlu/ İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 100 $ -
6 aylık Abone bedeli 50 $
UZAKDOĞU - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 125 $
6 Aylık Abone bedeli 65 $
AVRUPA (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli 100 DM
6 aylık Abone bedeli - 50 DM
AVRUPA (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli 110 DM
6 aylık Abone bedeli 55 DM
YURT İÇİ (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli
3.500.000 TL
6 aylık Abone bedeli
1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI:
Mark hesabı: 3002462 - 0
Dolar hesabı: 3002461 - 2
TL hesabı: 1100384 -7
(Hesap numaralarının hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine aittir)

Akşamsefası

ÖKÜZ

BARIŞ İÇİN İMZA TOPLAMAYI, GÜVERCİN UÇURMAYI, ÇİÇEK DAĞITMAYI BALON UÇURMAYI YASAKLADILAR!!!

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
Emniyet Müdürlüğü

29 Kasım 1996

Sayı : B.05.1.DGM.4.34.00.12.08.96/120619
Konu : Tebliğ

Sayın: Melih UÇAR
Düzenleme Kurulu Başkanı

İlimiz Gaziosmanpaşa ilçesi Bağlarbaşı Caddesi girişinde imza standı kurmak suretiyle, düzenleme kurulu başkanı olarak (5) arkadaşınızla birlikte 30 Kasım-08 Aralık 1996 tarihleri arasında, 09.30-17.30 saatleri arasında, çeşitli etkinlik yapmak amacıyla imza toplamak, balon uçurmak, çiçek dağıtmak, güvercin uçurmak, barış ile ilgili medya organlarına açıklama yapmak ve barış için bir milyon imza girişimi şeklinde pankartın asılacağı "BARIŞ İÇİN BİR MİLYON İMZA GİRİŞİMİ KAMPANYASI" adı altında düzenlemek istediğiniz etkinliğe Valiliğimizce uygun görülmeyerek izin verilmemiştir.

Bilgilerinize tebliğen rica ederim.

Osman DEMİR
Vali.a.
Vali Yardımcısı

ŞEREFLİ KATİLLERİN ÖZGÜRCE DOLAŞTIĞI TÜRKİYE'NİN ALANLARINDA, GÜN GELECEK GÜVERCİNLER VALİLİK İZNİNE TABİ OLMAKSIZIN ÖZGÜRCE UÇACAKLAR!

Eşber Yağmurdereli (Barış İçin Bir Milyon İmza Girişimi Sözcüsü)

Akşamsefası